

З САМБІСТКІ —
У ДЗЮДАІСТКІ

ЧЫРВОЖКА

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

20

ВЕРАСНЯ 2018 г.

ЧАЦВЕР

№ 181 (28797)

ВЕГАНЫ:
ХТО ЯНЫ?

ЧЫРВОЖКА

ЛІЧБА ДНЯ

2 568,4 тыс. тон

торфу здабыта ў краіне па стане на 16 верасня бягучага года, што складае 110,4 % ад гадавога задання і 119 % у адносінах да аналагічнага перыяду мінулага года. Усе 23 прадпрыемствы галіны, якія здабываюць торф, выканалі даведзенае сезоннае заданне. Вытворчыя магутнасці арганізацый тарфяной прамысловасці Міністэрства энергетыкі дазваляюць штогод здабываць каля 2,5 млн тон торфу і вырабляць да 1,4 млн тон паліўных брыкетаў. Па ўзроўні здабычы гэтага карыснага выкапня Беларусь займае другое месца ў Еўропе пасля Фінляндыі, праінфармавалі ў Мінэнерга.

■ Вытокі малой радзімы

Дачка Альманскіх балот

Малая радзіма для паляшучкі Праскоўі ПАЛУКОШКІ — гэта найперш яе вёска Альманы — старажытнае паселішча на краі балота, найвялікшага ў Еўропе. Тут яна нарадзілася, скончыла школу, стварыла сям'ю. Стала не толькі ўмелай гаспадыняй, але і сапраўдным майстрам па лозапляценні, удзельнічае ў вясковых, раённых і абласных святах. Таму ў паняцці малой радзімы для Праскоўі тоіцца яшчэ і крыніца яе натхнення. Працавітая жанчына пераняла найлепшае ад самабытных альманцаў, якія стагоддзямі вучыліся не толькі выжываць у неспрыяльных умовах прыроды, але і стварылі непаўторную палеска-альманскую культуру, захавалі спрадвечныя звычкі і традыцыі, рамёствы і промыслы, карыстаюцца сваім непаўторным дыялектам і асаблівасцямі мовы, не забываюць фальклор — песні, казкі, легенды і балады. Жанчыны-альманкі і да сёння носяць святочныя строі. На гэтым фотаздымку дачка альманскіх балот дэманструе і свае мастацка-побытавыя вырабы: кашы, карзіны і тарабан — вялікі кош з сасновай дранкі (шчапы), і альманскі строй, у які ўваходзяць традыцыйныя кашуля-вышыванка (з шоўку), камізэлька, спадніца з коснікамі (стужкамі), фартушок з кветкамі, вышытымі крыжыкам.

Альманскія балоты — таксама малая радзіма Праскоўі. І нездарма фонам для фота сталі купіны і балотныя трыснягі. Балота, на якое з маленства хадзіла збіраць ягады — летам чарніцы, восенню — журавіны, Праскоўя, як ніхто, ведае. Ведае і часта распавядае, што на дзясяткі кіламетраў балотнай прасторы не сустрэнеш ніводнай жывой душы. Толькі некранутая прырода!

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

КОРАТКА

● Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка павіншаваў кіраўніцтва, асабовы склад, ветэранаў мытнай службы з прафесійным святам — Днём мытніка.

● У Беларусі 36,7 % уведзенага ў студзені — жніўні жылля пабудавана для тых, хто мае ў ім патрэбу.

● МПЗ прапануе абмеркаваць праект закона аб абмежаванні доступу ў анлайн-казіно.

● У Гродзенскай вобласці школьнікі-валанцёры дапамагаюць пажылым людзям, у якіх ёсць прысядзібныя пасадкі.

● Дар'я Домрачава паспрабуе свае сілы ў карце ў праекце Bright Team дырэкцыі II Еўрапейскіх гульняў 2019 года.

● Кампанія Wargaming адкрывае студыю ў Гілфардзе (Вялікабрытанія) і пачне работу над новай камп'ютарнай гульні.

■ Праблема і рашэнне

Квадракоптар супраць «захопнікаў»

Што такое баршчэўнік Сасноўскага, мне некалі давялося спасцігнуць на сваёй скуры. Вопыт быў выпадковы, але надзвычай запамінальны. На другі дзень пасля таго, як пазмагалася з невядомай мне вялікай травой на дачы сваякоў, рукі да плеч пакрыліся вялікімі пухірамі. Пабегла да дэрматолога, які паведаміў, што трэба звяртацца ў апёкавае аддзяленне. Цяпер гэтую расліну заўважаю здалёк. Бачу яе сёння, у асноўным, калі выязджаю за мяжу. Вось у Расію нядаўна ездзіла — там проста зараснікі ўздоўж дарог, у тым ліку каля чыгункі. Здавалася б, у нас на Гомельшчыне баршчэўніку зусім няма. Аднак спецыялісты Гомельскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя запэўніваюць: ёсць. На пачатак года было выяўлена амаль 100 гектараў ва ўсіх раёнах вобласці. Не выяўлены гіганцкі баршчэўнік пакуль толькі ў Брагінскім, Нараўлянскім і Лельчыцкім. А ў Ельскім, дзе дагэтуль яго не знаходзілі, сёлета з'явіліся асобныя ўчасткі з раслінамі.

СТАР. 4

■ Мясцовы час

У ПАМЯЦЬ АБ СПАДЧЫНЕ

Новы музей і вулічны гадзіннік цяпер ёсць у Дуброўне. Іх стварылі ў гонар прадпрыемстваў, якія паспяхова функцыянавалі ў дарэвалюцыйны час.

Сустрэнемся пад гадзіннікам

Нядаўна гораду споўнілася 625 гадоў. Юбілей урачыста адзначылі ў другой палове чэрвеня, у дні правядзення XXV Міжнароднага фестывалю «Дняпроўскія галасы ў Дуброўне».

З нагоды «імянін» прэзентавалі і некалькі новых аб'ектаў культуры, якія адразу спадабаліся тутэйшым і гасцям. Напрыклад, вулічны гадзіннік, замацаваны на вежы ў гарадскім скверы. Ён стаў без перабольшвання знакавым месцам. Цяпер тут прызначаюць спатканні. А наваспечаныя сем'і адразу пасля рэгістрацыі шлюбу прыязджаюць сюды нават з Оршы, іншых гарадоў, вёсак. А некаторыя — нават са Смаленска.

Цікава, што на яго стварэнне не патрацілі ні рубля бюджэтных грошай: усе выдаткі ўзялі на сябе мецэнаты.

СТАР. 4

Вежа з гадзіннікам у цэнтры Дуброўна.

ISSN 1990 - 763X

18181>

9 771990 763008

ПАДПІШЫСЯ І ВЫЙГРАЙ КАРЫСНЫЯ ПРЫЗЫ!

Ідзе падпіска на «Звязду» на IV квартал 2018 года!

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

ДАКЛАДНАЯ СТРАТЭГІЯ РАЗВІЦЦЯ

Сярэднія гарады павінны быць цэнтрамі развіцця прамысловасці, адукацыі і культуры

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Наталля КАЧАНОВА прадставіла ўчора ў Віцебску актыўны рэгіён новага памочніка Прэзідэнта — інспектара па Віцебскай вобласці Віталія Воўка, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Наталля Качанова асобную ўвагу засяродзіла на задачах, якія стаяць перад кіраўнікамі мясцовых органаў улады ўсёй краіны. Сур'ёзны блок пытанняў звязаны з развіццём сярэдніх гарадоў колькасцю больш за 80 тыс. чалавек. У Віцебскай вобласці да такіх населеных пунктаў адносяцца Полацк,

Наваполацк, Орша. «Гэтыя гарады павінны быць цэнтрамі развіцця прамысловасці, культурнымі і адукацыйнымі цэнтрамі, станавіцца прыкладамі для ўсіх, — падкрэсліла кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта. — Займацца імі трэба ўшчыльную, выдзяляючы бюджэтнае фінансаванне, прадугледжваючы сродкі ў мясцовых бюджэтах».

Закранаючы тэму прамысловасці і эканомікі, кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта акцэнтавала ўвагу на неабходнасці наладжвання эфектыўнай работы кожнага прадпрыемства і арганізацыі. Ва ўсіх павінна быць дакладная стратэгія развіцця. Задачы,

пастаўленыя яшчэ ў мінулым годзе, па заработнай плаце, занятасці і цэнах застаюцца актуальнымі. «Над гэтым давядзецца працаваць усім, каб усё рэалізаваць», — адзначыла Наталля Качанова.

Яшчэ адна сур'ёзная тэма звязана з сельскай гаспадаркай. «У Віцебскай вобласці гэта сур'ёзнае пытанне. Ведаю, што вырашаеце яго за кошт стварэння інтэграцыйных структур. Разам з тым трэба разумна падыходзіць па кожным асобна ўзятым сельгаспрадпрыемстве. Трэба навесці парадак у кожнай сельгасарганізацыі, там жывуць і працуюць нашы людзі, якія павінны

атрымліваць дастойную заработную плату, вырашаць свае жыллёвыя пытанні», — сказала Наталля Качанова.

У якасці прыкладу яна прывяла СВК «Калгас «Радзіма» ў Бялыніцкім раёне Магілёўскай вобласці, дзе пабывала на мінулым тыдні. Прадпрыемства зрабіла самае станоўчае ўражанне. «Я проста парадавалася. Там няма суперсучасных ферм, але яно працуе проста цудоўна. Створаны ўсе ўмовы. 292 рабочыя, з іх 90 — моладзь, 50 — у дэкрэтным водпуску. Гэтыя лічбы сведчаць аб тым, што людзі вяртаюцца туды», — адзначыла кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта.

■ Глобальны кантэкст

ВЯЛІКІЯ ІНІЦЫЯТЫВЫ МАЛЫХ ГАРАДОЎ

68 працэнтаў удзельнікаў рэгіянальнага праекта ЕС-ПРААН — жанчыны

Беларусь ідзе па сваім шляху развіцця, беручы на ўзбраенне і вопыт суседзяў, і еўрапейскія ініцыятывы. Несумненна і тое, што кожная праграма ў рамках дзяржавы (дзе б ні пераймаўся вопыт) павінна быць адаптаваная да мясцовых асаблівасцяў і ўмоў. У афіцыйных дакументах такая пазіцыя носіць назву тэрытарыяльна-арыентаваны падыход. Аб вопыце яго прымянення ў нашай краіне гаварылі на высокім узроўні ў рамках вынікавай канферэнцыі праекта ЕС-ПРААН «Садзейнічанне развіццю на мясцовым узроўні ў Рэспубліцы Беларусь» (з нагоды заканчэння праграмы) прадстаўнікі міністэрстваў, ЕС, ПРААН, абласных і раённых выканаўчых камітэтаў, некамерцыйных арганізацый і бізнесу.

Намеснік міністра эканомікі Аляксандр ЧАРВЯКОЎ (які кіраваў Каардынацыйным саветам праекта на першапачатковым этапе) падзяліўся гісторыяй стварэння і распрацоўкі праекта ў нашай краіне:

— У рэалізацыю праекта закладваліся чатыры ключавыя аспекты, якія маюць прынцыповае значэнне для рэгіянальнага развіцця. Праводзіўся маштабны эксперымент, у якім у кожным раёне распрацоўваліся канцэпцыі, а затым 30 найбольш актыўных стратэгіяў мясцовага развіцця атрымалі пашпарты тэрыторыі апераджальнага развіцця. Гэта быў першы крок да стратэгічнага планавання на мясцовым узроўні. Значным з'яўляўся і сам працэс распрацоўкі пашпартаў, у які ўключаліся ўсе зацікаўленыя (як прадстаўнікі мясцовай улады, грамадскіх арганізацый, бізнес-супольнасці, так і простыя мясцовыя жыхары), гэта значыць, распрацоўвалася метадыка самога стратэгічнага дакумента. Яшчэ адзін аспект — мясцовыя ініцыятывы, ідэі і прапановы з месцаў. Для паспяховай трэба быць кансалідаванымі з усімі ўдзельнікамі працэсу. Вельмі важным з'яўляецца фарміраванне дыялогу з мясцовай уладай, бізнесам і насельніцтвам, каб разам вызначыць стратэгію развіцця, вылучаць прыярытэты і вызначаць шляхі расшэння праблем у канкрэтнай мясцовасці. Праект ЕС-ПРААН «Садзейнічанне развіццю на мясцовым узроўні ў Рэспубліцы Беларусь» на мікраўзроўні закранаў увесь цыкл стратэгічнага планавання генерацый ідэй, трансфармацыі

№ 7 «Аб развіцці прадпрымальніцтва», указы Прэзідэнта аб развіцці гандлю, грамадскага харчавання, бытавога абслугоўвання, рамеснай дзейнасці, развіцці аграэкатурызму, аб рэгуляванні дзейнасці фізічных асоб і іншых). Усе гэтыя дакументы ўзмацняюць механізмы самарэгулявання бізнесу, яго адказнасці за сваю працу перад грамадствам, пры гэтым захоўваецца мінімальна неабходны ўзровень кантролю з боку дзяржавы. Дзейненне дакумента ахоплівае сферы, у якіх засяроджана каля 95 працэнтаў малага і сярэдняга бізнесу.

Ініцыятывы, якія ідуць знізу ўверх, вядуць да развіцця патэнцыялу на месцах, калектыўнай адказнасці і, як следства, мабілізацыі сіл і рэсурсаў рэгіёна.

Андрэа ВІКТАРЫН, кіраўнік Прадстаўніцтва Еўрапейскага Саюза ў Рэспубліцы Беларусь, адзначыла ў якасці прыкладу паспяховай рэалізацыі праекта Смілавічы:

— Мне было вельмі прыемна ўбачыць, як змяніўся гэты гарадскі пасёлак, што там з'явіліся новыя аб'екты інфраструктуры, і як добра сёння скаардынаваны дзейні ўдзельнікаў нашага праекта і іншых праектаў і праграм. І яшчэ адзін прыклад — вёска Уваравічы ў Гомельскай вобласці, дзе жыхары захацелі стварыць спартыўную пляцоўку — і стварылі.

Кіраўнік прадстаўніцтва ЕС назвала некалькі ўражальных лічбаў і фактаў:

— За чатыры гады ў Беларусі было рэалізавана 243 ініцыятывы ў

самых розных галінах, на падтрымку гэтых ініцыятыў было выдаткавана 3 606 049 еўра (сафінансаванне склала 1 001 935 еўра); створана 30 ініцыятыўных груп, распрацавана 118 канцэпцый развіцця раёнаў; створана 30 пашпартаў ТАР (тэрытарыяльна арыентаваны падыход да развіцця) і план дзеянняў на пяць гадоў; створаны 24 новыя прадпрыемствы і 143 новыя працоўныя месцы; створана 352 аб'екты інфраструктуры. У тысяч беларусаў з'явіліся новыя магчымасці для адукацыі, занятасці, атрымання якасных сацыяльных і медыцынскіх паслуг у малых гарадах і сельскай мясцовасці. Акрамя таго, — асабліва падкрэсліла спадарыня Віктарын, — мне прыемна раскажаць, што 68 працэнтаў усіх удзельнікаў праекта — жанчыны. 90 тысяч чалавек па ўсёй краіне атрымалі магчымасці для дадатковай адукацыі, а больш за 180 тысяч чалавек змаглі скарыстацца новымі інфраструктурнымі аб'ектамі і паслугамі ў галіне аховы здароўя і здаровага ладу жыцця. Было створана больш за 130 магчымасцяў для занятасці беларусаў, адкрыты новыя аб'екты і паслугі ў сферы турызму, у тым ліку безбар'ернага, для больш чым 350 000 жыхароў краіны. Новыя паслугамі ў сацыяльнай сферы ўжо могуць скарыстацца 60 тысяч чалавек па ўсёй краіне.

Андрэа Віктарын анансавала новы праект «Мясцовае эканамічнае развіццё», назвала яго «прамым працягам папярэдняга праекта» і агучыла бюджэт — 7 млн еўра (мінулы праект меў бюджэт у 5 млн еўра). Асноўны змест праекта — падтрымка малага і сярэдняга бізнесу, стартапаў.

Іаана Казана-Вішнявецкі, пастаянны прадстаўнік праграмы развіцця ААН у Беларусі, назвала «краевугольным каменем супрацоўніцтва мясцовага насельніцтва і ўладаў, без якога нельга было дасягнуць поспеху ў рэалізацыі праекта». Яна раскажала, што бачыла ў Дрыбіне Школу шапавалаў, у Пружаннах — керамічную майстэрню, і адзначыла:

— Фінансаванне Еўрапейскага саюза і суправаджэнне развіцця мясцовых супольнасцяў камандай ПРААН у Беларусі далі магчымасць многім жыхарам раёнаў навучыцца браць вырашэнне праблем у свае рукі і атрымаць доступ да міжнароднай тэхнічнай дапамогі.

Вольга ПРАЛЮК

ТЭРЫТОРЫЯ, АДКРЫТАЯ ДЛЯ ДАПАМОГІ

Адбыўся візіт прадстаўнікоў дыпламатычнага корпуса ў Гомельскую вобласць

Міністэрства па надзвычайных сітуацыях сумесна з прадстаўніцтвам Праграмы развіцця ААН у Беларусі і пры падтрымцы МЗС арганізавалі візіт кіраўнікоў і прадстаўнікоў дыпламатычных місіій і міжнародных арганізацый у Палескі дзяржаўны радыяцыйна-экалагічны запаведнік і Хойніцкі раён Гомельскай вобласці.

Візіт праводзіўся з мэтай прыцягнення міжнароднага садзейнічання і інвестыцый для ўстойлівага развіцця пацярпелых рэгіёнаў краіны, азнаямлення з дзейнасцю дзяржавы і міжнароднымі праграмамі па пераадоленні наступстваў чарнобыльскай катастрофы, а таксама эканамічным патэнцыялам пацярпелых ад чарнобыльскай аварыі тэрыторый краіны. У рамках праграмы дыпламаты наведвалі Хойніцкі раён для азнаямлення з чарнобыльскай праблематыкай, дзейнасцю дзяржавы па пераадоленні наступстваў катастрофы, з эканамічным патэнцыялам пацярпелых тэрыторый.

Для азнаямлення з практычным вопытам ліквідацыі наступстваў чарнобыльскай катастрофы госці наведвалі вытворчыя лініі па перапрацоўцы малака Палескага вытворчага ўчастка акцыянернага таварыства «Мілкавіта», былі азнаёмлены з арганізацыяй ацэнкі сыравіны і гатовай прадукцыі на бяспеку і якасць.

Наступны пункт паездкі — Стралічаўская сярэдняя школа імя Марчанкі. Удзельнікам мерапрыемства расказалі аб створаным цэнтры практычнай радыёлагічнай культуры, дзе дзяцей навучаюць карыстацца прыборамі радыяцыйнага кантролю, правілаў бяспечнай жыццядзейнасці на тэрыторыях радыёактыўнага забруджвання.

Культынацыйная праграма стала наведванне Палескага дзяржаўнага радыяцыйна-экалагічнага запаведніка, які мае статус дзяржаўнай прыродаахоўнай навукова-даследчай установы. Створаны адаселены тэрыторыі, запаведнік плошчай 2,16 тысячы квадратных

кіламетраў выконвае функцыі навуковай установы і забяспечвае бяспеку тэрыторыі і насельніцтва ад распаўсюджвання і пераносу радыенуклідаў.

У навуковай частцы запаведніка адбылася сустрэча міністра па надзвычайных сітуацыях Уладзіміра ВАШЧАНКІ і Пастаяннага каардынатора ААН, Пастаяннага прадстаўніка ПРААН у Беларусі Іаанай КАЗАНА-ВІШНЯВЕЦКІ, абмяркоўваліся пытанні супрацоўніцтва. Міністр, кіраўнік прадстаўніцтва ААН і прадстаўнікі дыпламатычнага корпуса наведвалі музей, лабараторыю навуковай часткі запаведніка, размешчаныя ў былым населеным пункце Бабчын Хойніцкага раёна, а таксама пчалапасеку і каньяферму.

У час сустрэчы з міністрам спадарыня Іаана раскажала, што ЕС выдзеліць Беларусі 7 млн еўра на рэалізацыю новага праекта па падтрымцы прадпрымальніцтва ў малых гарадах нашай краіны.

— Новы праект будзе сфінансаваны на рабоце з малымі прадпрыемствамі і бізнес-інкубатарамі. Ён накіраваны на падтрыманне эканамічнага развіцця прадпрыемстваў на мясцовым узроўні. Праект фінансуецца краінамі — удзельнікамі Еўрасаюза. Агульная сума складае 7 млн еўра, — раскажала Іаана Казана-Вішнявецкі.

Паводле яе слоў, праект знаходзіцца на стадыі падпісання. Плануецца, што ПРААН прыступіць да яго рэалізацыі ў канцы гэтага года альбо ў пачатку 2019 года.

— Праект дапаможа стварыць новыя працоўныя месцы ў рэгіёнах. Думаю, што гэта дасць новыя магчымасці развіцця для нашых партнёраў, людзей, якія робяць невялікі бізнес і спрабуюць дамагчыся фінансавання для сваіх новых ідэй, — дадала прадстаўнік ПРААН у Беларусі.

Варта адзначыць, што новы праект стане працягам праекта «Садзейнічанне развіццю на мясцовым узроўні ў Рэспубліцы Беларусь», які закончыўся сёлета. Праект фінансавалася Еўрапейскім саюзам і рэалізоўваўся ПРААН у Беларусі сумесна з Міністэрствам эканомікі.

Сяргей КУРКАЧ.

ФОТА БЕЛТА

СТАЎКА РЭФІНАНСАВАННЯ ПАКУЛЬ НЕ МЯНЯЕЦЦА

Стаўка рэфінансавання і праэнтныя стаўкі па аперацыях рэгулявання ліквіднасці Нацыянальнага банка захоўваюцца на бягучым узроўні. Гэта рашэнне прынята праўленнем Нацыянальнага банка па выніках пасяджэння па грашова-крэдытнай палітыцы 19 верасня, паведамлілі БелТА ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў Нацбанка.

«Гадавая інфляцыя адпавядае прагнознай дынаміцы. У далейшым рост цен будзе складвацца блізу ўстаноўленай на 2019—2020 гады мэты ў 5%. Перашкод для гэтага з боку ўнутранай эканомікі не назіраецца. Пэўныя праінфляцыйныя рызыкі фарміруюцца з боку знешнеэканамічных умоў, якія пагаршаюцца, і ўзросшай нявызначанасці іх далейшага развіцця», — адзначылі ў Нацбанку.

У жніўні прырост спажывецкіх цен у гадавым вымярэнні склаў 5%. Па выніках 2018 года, інфляцыя чакаецца каля 5,5% пры мэтавым паказчыку не больш за 6%.

Унутраны попыт аказвае ўмеранае ўздзеянне на дынаміку цен. З боку знешняга сектара праглядаецца некаторае ўзмацненне інфляцыйнага ціску, звязанага ў першую чаргу з чаканым паскарэннем інфляцыйных працэсаў у Расіі.

Для стрымлівання інфляцыйнага ціску з боку знешняга сектара і дасягнення мэтавага паказчыка па інфляцыі спатрэбіцца захаванне дэзінфляцыйнага характару манетарных умоў.

«Захаванне стаўкі рэфінансавання на бягучым узроўні накіравана на падтрыманне манетарных умоў, якія забяспечваюць знаходжанне інфляцыі блізу мэтавага ўзроўню 5% у 2019—2020 гадах», — праінфармавалі ў Нацбанку.

Наступнае пасяджэнне праўлення Нацыянальнага банка па грашова-крэдытнай палітыцы запланавана на 19 снежня

ХІТРА-МУДРА І НЯДОРАГА, ПРАЎДА, НА ДАВЕРЫ...

Хатнюю кулінарыю і выпечку на кірмашах пазначаць спецыяльнымі шыльдамі

У сталіцы прынялі рашэнне, што фізічныя асобы змогуць прадаваць хлебабулачныя і кандытарскія вырабы, гатовую кулінарную прадукцыю на гарадскіх пляцоўках, паведамліла намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення гандлю і паслуг Мінгарвыканкама Вольга ГАУРЫЛЬЧЫК.

А месцы для гандлю гэтай прадукцыяй на сельскагаспадарчых кірмашах у Мінску вылучаць у асобную зону. Тут размесцяць інфармацыю, што прадукты харчавання выраблены ў хатніх умовах, не маюць дакументаў, якія пацвярджаюць іх якасць і бяспекі. Гэта адна з першых мер па рэалізацыі нарматыўных прававых актаў, накіраваных на стварэнне ўмоў самазанятасці грамадзян.

Сезон сельскагаспадарчых кірмашоў у Мінску адкрыецца 22 верасня на пляцоўцы каля Палаца спорту з удзелам вытворцаў Гродзенскай вобласці. Наступныя — 29 і 30 верасня — збяруць вытворцаў Магілёўскай, 6—7 кастрычніка — Мінскай, 13—14 кастрычніка — Брэсцкай, 20—21 кастрычніка — Гомельскай, 27—28 кастрычніка — Віцебскай абласцей. Завершыцца сезон сельскагаспадарчых закупак 3—4 лістапада кірмашом з удзелам усіх рэгіёнаў краіны.

Таксама кірмашы выхаднога дня пройдуць ва ўсіх раёнах горада. Пакупкі ўдзельнікам Вялікай Айчыннай вайны, інвалідам I групы, грамадзянам, старэйшым за 80 гадоў, даставаць дадому бясплатна.

Сяргей КУРКАЧ.

Каб жыць паўнаваартасна, а не дажываць

Мінпрацы распрацуе Стратэгію актыўнага даўгалецця

Пра гэта паведамліла журналістам міністр працы і сацыяльнай абароны Ірына КАСЦЕВІЧ перад рэспубліканскай нарадай «Роля тэрытарыяльных цэнтраў сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва (ТЦСАН) у вырашэнні сацыяльных праблем».

Ірына Касцевіч адзначыла, што старэнне насельніцтва — гэта сур'ёзны выклік, які стаіць перад усімі краінамі, у тым ліку і перад Беларуссю. Для асоб ва ўзросце 65 гадоў і старэй, у нас перавышае 14%, а да 2030 года, па прагнозах, павялічыцца да 20%.

— Таму мы разумеем, што колькасць грамадзян, якія будуць мець патрэбу ў сацыяльных паслугах, будзе павялічвацца, але, акрамя гэтага, наша задача — паляпшаць і якасць гэтых паслуг, — сказала міністр. — Як мы плануем гэта рабіць? Ужо распрацаваны стандарт якасці сацпаслуг. У 2018—2019 гадах плануем разгарнуць маніторынг якасці гэтых паслуг. Таксама правядзем ранжыраванне тэрытарыяльных цэнтраў па згаданым крытэрыі. Хтосьці будзе на першым месцы, хтосьці апошняга на

апошнім. І нават калі цэнтр сацабслугоўвання апынецца на 146-м месцы — планка якасці сацыяльных паслуг усё роўна павінна быць высокай.

Акрамя таго, Ірына Касцевіч адзначыла: «Мы павінны ў найбліжэйшыя гады адзінока ад заяўнага прынцыпу, калі чалавек сам просіць нас аб дапамозе, і перайсці на выяўляльны прынцып. Нам трэба ўбачыць кожнага чалавека, дакладна ведаць, колькі ў канкрэтным рэгіёне адзінока пажылых людзей ці тых, якія адзінока пражываюць, колькі інвалідаў і якой групы, каб прапанаваць людзям нашы сацыяльныя паслугі і нікога не выпусціць з-пад увагі».

Таксама найбліжэйшым часам Міністэрства працы і сацыяльнай абароны ставіць перад сабой задачу распрацаваць Стратэгію актыўнага даўгалецця — дакумент, які вызначыць прыярытэтыя напрамкі актыўнага здароўя даўгалецця беларусаў. «Каб людзі, якія выйшлі на пенсію, жылі, а не дажывалі...», — сказала Ірына Касцевіч.

У рэалізацыі гэтай стратэгіі цяжка пераацаніць ролю тэрытарыяльных цэнтраў сацабслугоўвання, якія аказваюць усе неабходныя паслугі пажы-

лым людзям. А таксама людзям, якія трапілі ў цяжкую жыццёвую сітуацыю, інвалідам, шматдзетным і сем'ям, якія маюць непаўналетніх дзяцей...

Развіццё ТЦСАН у нашай краіне пачалося з 2004 года, і за гэтыя 14 гадоў ужо назапашаны вялікі вопыт работы. «Ёсць база сацыяльных паслуг, якія ТЦСАН абавязаны прадастаўляць грамадзянам. Але, разумеючы асаблівае гэтае галіны, а таксама творчы і крэатыўны падыход многіх рэгіёнаў, якія пайшлі далей, мы маем інавацыйныя падыходы ў працы з грамадзянамі, — заявіла кіраўнік міністэрства. — Мэта сённяшняй нарады — абмеркаваць, чаго мы дасягнулі за гэтыя гады, які атрымалі вынік, вызначыць асноўныя напрамкі далейшай працы».

Святлана БУСЬКО.

Зараз у Беларусі функцыянуе 146 цэнтраў тэрытарыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Паводле міжнародных крытэрыяў, насельніцтва краіны лічыцца старым, калі доля асоб ва ўзросце 65 гадоў і старэй складае 7% і больш.

■ Тэхналогіі

У МІНСКУ ЗАПРАЦАВАЎ НОВЫ ПАШТАМАТ

Учора каля сталічнага аддзялення паштовай сувязі № 62 адбылася прэзентацыя аўтаматызаванай паштовай прылады самаабслугоўвання з убудаваным тэрміналам аплаты паслуг — паштамата.

— Паштаматы прызначаны для перанакіравання міжнародных рэгіструемых паштовых адпраўленняў і закліканы забяспечыць кліентам дадатковы сэрвіс, адначасова зніжаючы нагрузку на аддзяленні паштовай сувязі, а таксама спрыяючы памяншэнню чэргаў, — зазначыў начальнік упраўлення тэхнічнага і сеткавага ўзаемадзеяння Белпошты Аляксей ЦВІРКО.

Для перанакіравання яго пасылкі ў любы з паштаматаў кліенту неабходна зарэгістравацца ў асабістым кабінцеце на сайце РУП «Белпошта» і адзін раз прайсці ідэнтыфікацыю ў найбліжэйшым да паштамата аддзяленні паштовай сувязі, прад'явіўшы пашпарт або пасведчанне кіроўцы.

Паштаматы карэктна працуюць пры тэмпературах ад -30 да +40 градусаў па Цэльсіі. Кожная прылада абсталявана трыма камерамі відэаназірання і змяшчае шэсць шаф па дзевяць ячэек у кожнай. Максімальная нагрузка на паліцу ячэйкі складае каля 30 кілаграмаў. Кожная

ячэйка забяспечана антывандальным замком.

На сённяшні дзень РУП «Белпошта» выкарыстоўвае 20 паштаматаў: 11 у сталіцы, па адным у кожным абласным цэнтры, а таксама ў Оршы, Лідзе, Барысаве і Бабруйску.

У перспектыве пашырэнне сеткі паштаматаў звязана з развіццём інтэрнэт-гандлю, дзе дастаўка з'яўляецца важным звяном транспартна-лагістычных працэсаў. Асабліва гэта датычыцца так званай апошняй мілі — дастаўкі тавару канчатковаму пакупніку. Паштаматы ў значнай меры спрашчаюць гэты этап як для пакупнікоў, так і для прадаўцоў.

Таццяна ТКАЧОВА.
Фота аўтара

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

РПЦ уводзіць «санкцыі» супраць Канстанцінопальскага патрыярхату

Руская праваслаўная царква ўводзіць «санкцыі» супраць Канстанцінопальскага патрыярхату. Святы сінод РПЦ вырашыў спыніць удзел у структурах пад кіруючай роляй Канстанцінопальскага патрыярхату і перастаць памінаць Сусветнага патрыярха Варфаламея падчас набажэнстваў. Заява змешчана на афіцыйным сайце Маскоўскага патрыярхату.

Рашэнне кіраўніцтва РПЦ звязана з прызначэннем Сусветным патрыярхам Варфаламеем двух экзархаў у Кіеве. Чакаецца, што яны рэалізуюць план аб стварэнні Украінскай аўтакефальнай праваслаўнай царквы, якая будзе пад юрысдыкцыяй Канстанцінопальскага патрыярхату. У Маскве такія крокі называюць «грубейшым парушэннем царкоўнага права», «уварваннем адной памеснай царквы на тэрыторыю іншай». Кіраўніцтва РПЦ не пагаджаецца, што «Кіеўская мітраполія... ніколі і не перадавалася ў юрысдыкцыю Маскоўскага патрыярхату».

У РПЦ параўноўваюць сваё рашэнне з разрывам дыпламатычных адносін паміж краінамі. На сённяшні дзень кантакты Рускай праваслаўнай царквы з Канстанцінопальскім патрыярхатам захоўваюцца, але іх могуць спыніць пасля абвясчэння ў Кіеве аўтакефаліі.

Францыя рыхтуецца адзначыць 100-годдзе заканчэння Першай сусветнай вайны

а таксама Форум міру.

«На міжнародную цырымонію запрошаны больш за 120 высокіх замежных гасцей, якія прадстаўляюць краіны — удзельніцы Першай сусветнай вайны, еўрапейскія інстытуты, ААН і многія іншыя міжнародныя арганізацыі, — адзначылі ў Місіі стагоддзя. — Цырымонія ўключыць адданне пашаны загінулым, ускладанне кветак і запальванне агню на магіле Невядомага салдата».

Першая сусветная вайна працягвалася 1568 дзён. Яна забрала жыцці 18,6 мільёна чалавек.

Напярэдадні 100-годдзя яе заканчэння Эмануэль Макрон і федэральны канцлер Германіі Ангела Меркель прымуць удзел у франка-германскай мемарыяльнай цырымоніі, якая пройдзе 10 лістапада ў Камп'енскім лесе за 80 кіламетраў на поўнач ад Парыжа. Менавіта там на

Палыне перамір'я раніцай 11 лістапада 1918 года і было заключана пагадненне, якое паклала канец больш чым чатырохгадовым ваенным дзеянням.

Гістарычны вагон маршала Фердынанда Фоша, дзе быў падпісаны гэты акт, спалілі ў гады Другой сусветнай вайны па загадзе Гітлера. Цяпер у Камп'енскім лесе ўстаноўлены ідэнтычны вагон гэтай жа серыі. Французскія рэстаўратары аднавілі яго інтэр'еры.

У Польшчы п'яны мужчына ачуўся ў халадзільніку морга

Па інфармацыі выдання PatrztuNews, у горадзе Семяноўіцэ-Слёнску выпадковы прахожы заўважыў чалавека, які ляжаў без прытомнасці на вуліцы. Хуткая дапамога канстатавала смерць чалавека з прычыны занадта вялікай колькасці выпітага спіртнога.

Мужчыну даставілі ў морг. Цела чакала экспертызы ўрача. Праз некаторы час з халадзільніка сталі чутныя шумы і стогны. Ахоўнік вырашыў праверыць, што адбылося. Аказалася, што чалавек, які лічыўся памерлым, апытомеў. Ахоўнік быў у шоку ад убачанага — мужчына дрываў ад холаду і прасіў коўдру. Сагрэўшыся, ён узяў свае рэчы, апрагнуўся і пайшоў, нягледзячы на перэчанні ўрачоў. Але па дарозе дадому перадумаў і вырашыў паехаць на вечарыну, якую ён пакінуў да таго, як яго даставілі ў морг.

Паліцыя праводзіць расследаванне здарэння. А ўрача, які паведаміў аб спыненні сэрца, выклікалі на допыт.

У ПАМ'ЯЦЬ АБ СПАДЧЫНЕ

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Менавіта гадзіннік устанавілі невыпадкова. Ён нагадвае пра тое, што ў Дуброўне князь Рыгор Пацёмкін пабудоваў адну з першых у Расіі (пасля Санкт-Пецярбурга і Масквы) гадзіннікавую фабрыку. Гэта адбылося пасля падзелу Рэчы Паспалітай, калі край увайшоў у склад Расійскай дзяржавы. Князь Пацёмкін набыў у Казіміра Сапегі Дубровеншчыну і, як бы сёння казалі, стаў інвестарам будоўлі некалькіх фабрык. У тым ліку і па вырабе гадзіннікаў. Апошняя паспяхова канкуравала нават са швейцарскімі вытворцамі. Дарэчы, як упэўнены некаторыя даследчыкі, у Швейцарыю экспартаваліся ўнікальныя дубровенскія механізмы для гадзіннікаў.

Захоўваюцца ў Эрмітажы

Канешне, лагічным было б правядзенне ў Дуброўне, напрыклад, міжнароднага фестывалю гадзіннікаў. Старшыня Дубровенскага раённага выканаўчага камітэта Алег ЛЫНДЗІН не выключае ў перспектыве такой магчымасці. А спачатку створаць экспазіцыю ў музеі...

Кіраўнік мясцовай улады не без гонару раскажа пра тое, што ў Эр-

мітажы ёсць сярэбраныя кішэнныя гадзіннікі, вырабленыя ў Дуброўне. Як і пра пастаўкі хранометраў для імператарскага двара.

А мясцовыя краязнаўцы літаральна гадзінамі гатовыя раскажаць пра шведскага майстра па вырабе гадзіннікаў Пятра Нарштэйна. Гэты таленавіты чалавек арганізаваў іх вытворчасць у Дуброўне ў 1784 годзе, падрыхтаваўшы з ліку сялян больш за трыццаць спецыялістаў. На жаль, фабрыка, якая была вельмі прыбыткавай, функцыянавала параўнальна нядоўга. Праз некалькі гадоў пасля смерці інвестара (ён памёр у 1791-м) станкі і майстроў перавезлі спачатку ў Маскву, потым у наваколлі.

Манапаліст па вырабе... талесаў

Лічыцца, што Пацёмкін заснаваў таксама суконную і пазументавую фабрыкі. Але, па некаторых звестках, першая з вытворчасцяў была наладжана да яго. Суконная фабрыка ў 1901 годзе стала «Дняпроўскай мануфактурай». У будынку былога фарбавальнага цэха нядаўна адкрылі музей. Гэта адбылося па ініцыятыве дырэктара ААТ «Дубровенскі льнозавод» Анатоля БАСЯНКОВА, які сорака гадоў (!) узначальвае прад-

прыемства, створанае ў 1932 годзе. Яно стала правапераемнікам мануфактуры.

Паводле слоў сённяшняга кіраўніка, які шмат працаваў у архівах, у 1900-м зацвердзілі статут будучай мануфактуры. Будаваў яе і працаваў на прадпрыемстве выключна яўрэйскія работнікі.

Дарэчы, выраблялі ў Дуброўне і талес — малітоўную шаль, якуюносяць іўдзеі пасля дасягнення паўналецця. Сур'ёзных канкурэнтаў у вырабе гэтай прадукцыі тады не было.

У музеі раскажваюць, што пры фабрыцы была пажарная частка, бібліятэка, лазні, прафесійнае вучылішча-інтэрнат, лагер адпачынку, крама і гэтак далей. Грамадскае жыццё вірвала. Напрыклад, славіўся далёка за межамі гарадка фабрычны аркестр.

Да нашага часу захаваліся і камунікацыі былой помпавай станцыі. Як сцвярджае спадар Басяноў, трубы з дарэвалюцыйнага часу не мянялі. Вада ў іх, дзякуючы прадуманай апрацоўцы паверхні, і ў наш час па сваёй чысціні адна з найлепшых на Дубровеншчыне і суседняй Аршаншчыне.

Шмат экспанатаў — пра льнозавод. Яны ёсць нават пад адкрытым небам — абсталяванне, якое калісьці выкарыстоўвалі. На тэрыторыі музейнага комплексу можна

Новы музей, прысвечаны «Дняпроўскай мануфактуры».

зразумець, як вырошчваюць лён, як збіраюць яго, апрацоўваюць, вырабляюць адзенне і іншае.

На другім паверсе будынка, якому літаральна надалі «другое жыццё», стварылі абрадавую і банкетную залы.

Не забыць, адкуль ты

З тым, што зроблена ў Дуброўне, нядаўна пазнаёміліся дэпутаты Віцебскага аблсавета, якія ўзяліся абмеркаваць пытанні аховы гісторыка-культурнай і археалагічнай спадчыны ў вобласці. Як заўважыў старшыня абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір ЦЯРЭНЦЬЕЎ, Дубровеншчына — добры прыклад таго, як пасля правядзення абласных дажынак мясцовыя ўлады працягваюць развіваць горад: адкрываюць новыя гандлёвыя пункты,

месцы для адпачынку і турызму. І пры гэтым стараюцца эканоміць бюджэтныя сродкі.

Сярод іншага народным выбраннікам паказалі і новы гісторыка-краязнаўчы музей — раней, як ні дзіўна, у райцэнтры такой установы не было. Усе работы ў аднапавярховым будынку, які пэўны час не выкарыстоўваўся, яшчэ не завершаны. Але выставачная зала ўжо ёсць і працуе. Дарэчы, музей ствараецца дзякуючы фінансавай падтрымцы земляка, сенатара Мікалая МАРТЫНАВА — член Савета Рэспублікі, кіраўнік холдынга «Марко» не забывае малую радзіму і шмат карыснага ўжо зрабіў для таго, каб жыццё ў глыбінцы падцягнуць да гарадскога ўзроўню.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Квадракоптар супраць «захопнікаў»

ІНДЫКАТАР БЕЗГАСПАДАРЛІВАСЦІ

Цяпер, відаць, нікому не трэба раскажваць, наколькі небяспечная трава — баршчэўнік Сасноўскага. (І «Звязда» піша пра гэта рэгулярна.) А яшчэ нядаўна яе лічылі перспектыўнай кармавой культурай для жывёл. Некалі актыўна засявалі і як добры меданос. Сёння ж барацьба з ім ідзе нежартоўная.

— На знішчэнне сёлета з абласнога бюджэту было выдаткавана 23 тысячы рублёў. Потым і з раённых дабавілі — на закупку гербіцыдаў. Усяго атрымалася 27,8 тысячы рублёў, — раскажвае начальнік аддзела Гомельскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Павел НОВІКАЎ. — На жаль, штогод мы выяўляем у сярэднім каля 15 новых месцаў, дзе расце баршчэўнік Сасноўскага. Звычайна ў такіх цяжкадаступных кутках, куды ніхто не заглядваў: уздоўж рачулак, на балотах. А яшчэ часта знаходзім яго там, дзе ёсць трухлявыя жыллё або безгаспадарчыя дзяржаўныя пабудовы. Цяпер пад гэтым пустазеллем застаецца 83 гектары. Без увядзення зямель у сельскагаспадарчы абарот значных змен мы не даб'ёмся.

Баршчэўнік Сасноўскага сёння называюць яшчэ і індикатарам безгаспадарлівасці. Згодна з законам, знішчэннем баршчэўніку, як і іншых інвазійных раслін, павінен займаецца землекарystalнік. Зараз усе намаганні аб'яднаны, гаворыць старшыня Гомельскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Андрэй СУШЧЭВІЧ:

— Праведзена вялікая работа па ацэнцы тых месцаў, дзе растуць інвазійныя віды раслін. Барацьба вядзецца сістэмная, і мы адчуваем дапамогу з боку абласных выканаўчых уладаў. Неабходна ўцягваць землі ў гаспадарчы абарот. Калі сельгаспрадпрыемства пачынае вырошчваць па інтэнсіўнай тэхналогіі кукурузу ці бульбу, пры правядзенні

хімпраполкі аўтаматычна забіваюцца ўсе інвазійныя расліны. Гэта асноўны шлях, які ўжо дазволіў на 20—24 працэнты знізіць плошчы папуляцыі баршчэўніку.

Там, дзе з'яўляецца гаспадар, — знікае баршчэўнік. Спецыялісты камітэта раскажваюць, як у Гомельскім раёне месца, захопленае агрэсіўнай травой, нядаўна аддалі фермерскай гаспадарцы «Сэрвіс-Альянс». Чалавек пайшоў на вялікія затраты, але знішчыў расліну і пасля гэтага засеяў карыснымі культурама вызваленую зямлю.

— А на нядбайных гаспадароў уздзеінаем вялікімі штрафамі, — працягвае Андрэй Мікалаевіч. — Тут важна, каб змагаліся разам: прадстаўнікі сельскай гаспадаркі, леснікі, сельвыканкамы і проста грамадзяне. На жаль, расліна мае вялікую здольнасць да размнажэння, нават калі яе сёлета прыбралі, яна можа з'явіцца заўтра на тым жа месцы ці побач. Правераны спосаб барацьбы — хімічная апрацоўка, прымяняць якую неабходна своечасова і некалькі разоў за сезон. Як і калі гэта рабіць — праінструктаваны ўсе ўлады на месцах.

ШТО ХАЧУ, ТОЕ І ВЫРОШЧВАЮ?

Між тым актывізуюцца і іншыя заморскія расліны, якія навукоўцы адносяць да шкодных. Сумнік канадскі і гіганцкі расце ледзь не на кожным дачным агародзе. Раслінай з касматымі жоўтымі кветкамі ўпрыгожваюць палісаднікі. Яна непатрабавальная да глебы і таму часта расце на могілках. А адтуль ужо самастойна перасяляецца куды заўгодна. (Калі ехала на дачу, нават спыніла машыну, заўважыўшы яркую прыгажосць на фоне соснаў.)

— Асноўная шкода ў тым, што сумнік актыўна заваёўвае тэрыторыю і выцясняе нашы абарыгенныя віды раслін, — тлумачыць сітуацыю Павел Новікаў. — Пагаршаецца разнатраў'е, а значыць, і кармавыя якасці пашы. Мы цяпер працуем з сельсаветамі, растлумачваем пра шкоду расліны, якая змяняе структуру глебы. Канешне, людзей цяжка пераконаваць, што сумнік можа яе

нанесці. Таму выдаём прадпісанні, каб знішчылі расліну. За невыкананне грамадзян трэба прыцягваць да адказнасці. Тут часта бывае адмоўная рэакцыя: «Мая зямля, вырошчваю тыя кветкі, якія хачу!»

Калі раней многія шкодныя расліны за зіму вымярзалі, то сёння з-за пацяплення яны першыя па вясне пускаюць парасткі. Неўміручыя агрэсіўныя ўласцівасці маюць і іншыя, некалі завезеныя ў Еўропу з Амерыкі, «госці». Такія, як клён ясенялісты і рабінія (ілжакацыя), якую паўсюдна называюць проста акацыяй. Сёння гэтыя віды дрэў афіцыйна забаронены для распаўсюджвання ў арганізацыях азеленення. Аднак як высекчы ў гомельскім палацава-паркавым ансамблі той жа клён, калі ён там займае да 30 працэнтаў ад усёй плошчы? У такіх выпадках распрацоўваюцца мерапрыемствы па пазатпным замяшчэнні шкодных дрэў на карысныя. Дарэчы, экалагі ўважліва назіраюць і за тым, як распаўсюджваюцца віды раслін, пакуль што афіцыйна не занесеныя ў пералік інвазійных. Не выключана, што спіс агрэсараў флоры ў Беларусі будзе папаўняцца.

Спецыялісты гавораць, што складаней за ўсё змагацца з раслінай, якая мае біялагічную назву эхінацысціс лопасцевы. Яго ўсе ведаюць як «шалёны агурок». Дэкартатывная ліяна сёння проста запаланіла берагі рэк. Складанасць барацьбы з ёй у тым, што тэхнікай у мясціны, якія яна палюбіла, не дабрацца. А гербіцыды выкарыстоўваць там, дзе праточная вада, забараняецца. Такую толькі ўручную можна знішчыць. А на гэтай часта не хапае ні сіл, ні сродкаў.

На Гомельшчыне экалагі апошнім часам пачалі выкарыстоўваць квадракоптар. Абласны камітэт прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя набыў яго ў тым ліку для барацьбы з інвазійнымі відамі пустазелля. Там, дзе пад'ехаць немагчыма, вока маленькага апарата-летуна добра заўважае беляы шапкі квітнеючага баршчэўніку. А калі ачаг выяўлены, лягчэй прымаць неадкладныя меры.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Імёны

Ксенія ДАНИЛОВІЧ:

«ДЗЕЛЯ АЛІМПІЯДЫ СТАЛА ДЗЮДАІСТКАЙ»

Сапраўды, дзеля гэтай мэты дзяўчына, якая двойчы становілася чэмпіёнкай Еўропы і прызёрам маладзёжнага чэмпіянату свету па самба, перакваліфікавалася ў дзюдаістку. Усё таму, што пакуль менавіта гэты від барацьбы ўваходзіць у алімпійскую праграму. Настолькі гучных поспехаў, як у самба, Ксенія ў дзюдо яшчэ не дасягнула, але, здаецца, яна ўжо на шляху да іх. На тэставым турніры да Еўрапейскай гульні ў 2019 года European Judo Open Даніловіч заваявала залатую ўзнагароду і перамагла саперніцу з Фінляндыі, якой раней заўсёды прайгрвала. У сваім інтэрв'ю спартсменка расказала пра тое, ці даводзілася ёй прымяняць свае навыкі барацьбы па-за межамі трэніровачнай залы і на якія хітрасці ідуць саперніцы дзеля перамогі.

— Ксенія, раскажыце, як рыхтаваліся да шчаслівага для сябе турніру?

— Разам з трэнерам ставіліся да яго сур'ёзна, мы правялі добрыя падрыхтоўчыя зборы. Я не думала пра перамогу, хацела проста пазмагацца для сябе і высту-

піць як мага лепш. У фінале сустрэлася з фінкай (якую ўпершыню ўдалося перамагчы). З іншымі саперніцамі нават не была знаёмая, так што не ведала, на што яны здольныя.

— Гэта быў тэставы турнір перад Еўрапейскімі гульнямі, значыць, экзамен не толькі для спартсменаў, але і арганізатараў. Як усё прайшло?

— Арганізацыя была на высокім узроўні, я як спартсменка звярнула ўвагу на тыя моманты, якія важныя для нас. Зала была камфортная, паміж сустрэчамі, фіналамі і ўзнагароджаннем не даводзілася доўга чакаць, усё адбывалася вельмі дынамічна, гэта значыць, зручна для спартсменаў. Раней гэты турнір у Мінску заўсёды праходзіў у Палацы спорту, зараз ён адбыўся ў «Чыжоўка-Арэне», мне тут спадабалася больш. Акрамя таго, беларусы любяць дзюдо, таму ў нас заўсёды добрая падтрымка, шмат балельшыкаў. Дарэчы, можа быць, і гэта дапамагло мне выйграць.

Наогул, выдатна, што Беларусь будзе прымаць Еўрапейскія гульні, праўда, гэта падвойная адказнасць для спартсменаў, бо трэба выступіць настолькі добра, каб парадаваць і глядачоў, і сябе, і трэнераў. У сваёй краіне выйграваць нашмат прыемней.

(Заканчэнне на 8-й стар. «ЧЗ».)

Проста аб складаным

Ньютан, Капернік і хардкор

Чым здзіўлялі арганізатары Фестывалю навукі?

«Ніякіх мудрагелістых формул, занудных дзядзечкаў і сумных тлумачэнняў! Толькі навука, толькі Ньютан і толькі хардкор! Такое нельга прапусціць! Вас чакае хвацкі кактэйль з музеяў навукі, майстар-класаў і навуковых шоу! насычаная анімацыйная праграма і шмат сюрпрызаў. Шмат эксперыментаў, тлумачэнне складаных

рэчаў проста і цікавай мовай. Калі яшчэ вы зможаце баспакарана капаць на тэрыторыі Батанічнага сада? Ды будзе з вамі Мікалай Капернік!» — вось так ярка і нестандартна заклікалі на Фестываль навукі ў Цэнтральны батанічны сад маладыя навукоўцы з Нацыянальнай акадэміі навук.

Але такім смелым заявам трэба было адпавядаць. Сумненні, канешне, былі: а ці зможа зацікавіць навуковы ўік-энд гараджан? Для беларускай сталіцы — гэта быў першы падобны вопыт. Аднак хлопцы і дзяўчаты з Савета маладых вучоных Нацыянальнай акадэміі навук рызыкнулі — і не прайгралі. Свята атрымалася на славу, а некаторых яго юных удзельнікаў бацькі ўвогуле не маглі «за вушы» выцягнуць з Батанічнага сада...

РЫЗЫКОЎНЫ ПРАФЕСАР

— Вадкі азот — вельмі небяспечнае рэчыва, якое захоўваецца ў спецыяльных ёмістасцях. Яго тэмпература складае мінус 196 градусаў. За секунду ён можа ператварыць любы прадмет у лёд. Падніміце рукі тыя, хто глядзеў фільм «Тэрмінатар-2», дзе злога робата аблілі вадкім азотам, той за тры секунды ператварыўся ў лядзяш і рассыпаўся. Як думаеце, гэта праўда ці выдумка? — цікавіўся ў дзіцячай аўдыторыі аніматар музея навукі «Квантум» Дзмітрый ШКАЛЕНАК.

(Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

Клуб «Залатыя рукі»

Калі з тэхнікай на «ТЫ»,

або Сто балаў за майстэрства

Гідраўліка, цыліндр з контргайкай, фарсунка — словы, зразумелыя далёка не кожнаму. А вось студэнт Беларускага дзяржаўнага аграрнага тэхнічнага ўніверсітэта Павел ХМЯЛЬНІЦКІ разбіраецца ў іх лёгка. У 16 гадоў ён самастойна сабраў квадрацыкл са старога матацыкла. А ў 18 стаў пераможцам рэспубліканскага конкурсу прафесійнага майстэрства «WorldSkillsBelarus-2018» у кампетэнцыі

Машыны Павел адчувае з дзяцінства.

«эксплуатацыя сельскагаспадарчых машын». Павел умее кіраваць трактарам і грузавымі машынамі, можа адрэгуляваць газаразмеркавальны механізм рухавіка, навесіць плуг. А таксама любіць гадзінамі збіраць новае з металалому і расказвае пра гэта з непадробным захапленнем.

— Тэхніка мяне цікавіла з самага дзяцінства, — кажа Павел, ураджэнец вёскі Грыва Смалявіцкага раёна. — Заўсёды любіў штосьці пакруціць, прымацаваць, сабраць. Гэта, мабыць, пайшло ад старэйшых. У мяне ж дзядулі і бацька — механізатары. А брат перамог у рэспубліканскім конкурсе аратых.

(Заканчэнне на 4-й стар. «ЧЗ».)

Ньютан, Капернік і харджор

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

На пляцоўцы, дзе праходзіла «Мега Азот шоу», не было дзе ўпасці яблыку.

— А што будзе з маім указальным пальцам, каля я яго на тры секунды засуну ў вадкі азот? — цікавіўся вядучы шоу ў аўдыторыі. — Так, ён ператворыцца ў лядзяш, і калі па ім шчоўкнуць, ён рассыплецца. Хочаце пакажу? Вы сур'ёзна? Вам мяне зусім не шкада? Ну, калі патрабуецца відэафрама, нальо паболей вадкага азоту, а слаба-нервовым лепш заплюшчыць вочы. Раз, два тры... Не, ведаеце, нешта я пагарачыўся, а мы ж з вамі толькі распачалі... Калі зараз пазбаўлюся пальца, больш нічога вам не змагу паказаць.

З залы нясецца: «Слабак!»

— Ну тады давайце замарозім пальцы тым, хто больш за іншых хацеў гэта ўбачыць. Ці ёсць смельчакі? Давайце возьмем тату, якога не шкада. Якой рукой можаце ахвяраваць: правай ці левай? Ну, што скажаце? Цудам выжылі? А як вы думаеце, што будзе, калі вадкі азот трапіць у мой страўнік? Ён пачне награвання, я пачну раздувацца і, як шарык, лопну. Пакажаць? Тады я стану бліжэй, каб лопнуць проста на вас... Можаце паапладзіраваць: было вельмі халдна!

Далей «прафесар» засыпае кукурузныя палачкі ў міску, прыпраўляе «пшчотным, духмяным» вадкім азотам і запрашае пачаставацца. Пачастунку на ўсіх ахвотных не хапае. Дзеці ў захваленні!

— Для наступнага вопыту мне патрабуюцца дзве чароўныя памочніцы. Ці ведаеце, як з дапамогай вадкага азоту ператварыць кветкі ў пыл? Дастаткова замарозіць у ім бутоны і сціснуць іх. Вы замарожваеце ружы, становіцеся з двух бакоў ад мяне і са словамі «Астудзіся, прафесар» з усяго размаху разбіваеце іх аб маю галаву. І ні ў якім разе мяне не шкадуцьце!

Яшчэ напярэдадні мерапрыемства яго арганізатары казалі, што ім хацелася б, каб чалавек, які выйдзе з фестывалю, потым яшчэ доўга «гугліў» у інтэрнэце інфармацыю, якая яго зацікавіла, і заставаўся прывязаным да таго, што пачуў. Можна не сумнявацца, што ўсе, хто пакінулі зону навуковых шоу, дзе акрамя музея навукі «Квантум» ладзілі доследы таксама студэнты фізічнага факультэта БДУ, а хімічныя доследы — аніматары навукова-пазнавальнага шоу Хімікіды, — яшчэ доўга знаходзіліся пад уражаннем і шукалі ўбачанаму тлумачэнне. Эфектыўныя дэманстрацыі доследаў з ператварэннямі, палётамі і выбухамі нікога не пакінулі абыякавымі.

АРТЭФАКТ — У ПАДАРУНАК

У створанай штучна археалагічнай зоне ва ўсіх ахвотных была магчымасць стаць датычнымі да раскопак.

— Пытанні, якія найбольш часта мне задавалі дзеці, гэта «Ці цяжка быць археолагам? Ці цікава?», «Што вы адчулі, калі знайшлі

свой першы артэфакт?» і «Ці можна мне ўзяць на памяць маю знаходку?», — усміхаецца **малодшы навуковы супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Святлана ВЕЛЕНТ-ШЧЭРБАЧ**. — Я сама ўдзельнічаю ў раскопках з 2004 года, гэта значыць, са студэнцкіх гадоў, за гэты час брала ўдзел амаль ва ўсіх экспедыцыях, што праводзіліся на тэрыторыі Заходняй, Паўднёвай і Усходняй Беларусі, выязджала таксама ў рамках абмену ў Расію, Польшчу і Швецыю. І хачу сказаць, што гэта вельмі цікавая, але разам з тым вельмі складаная фізічная праца, бо капаць даводзіцца літаральна па міліметры, часта пры складаных умовах надвор'я. Калі трэба, то працуеш і пад дажджом, і пры мінусовай тэмпературы. Затое калі знаходзіш нешта насамрэч цікавае, то гэта акупляе ўсе твае і фізічныя, і маральныя выдаткі.

Каштоўнасць кожнага знойдзенага гасцямі Фестывалю навукі чарапка і адшчэпа суправаджалася тлумачэннем спецыяліста: да якога перыяду адносіцца знаходка, якое мела прызначэнне і гэтак далей. Побач з зонай раскопак юным археолагам прапаноўвалася сабраць знойдзеныя чарапкі, каб аднавіць прадмет (цэлая форма дае максімум інфармацыі пра посуд, які выкарыстоўваў старажытны чалавек), і школьнікі з задавальненнем збіралі «гістарычныя пазлы».

«НАВУКА НЕ Ё САБЕ»

Не сумавалі і аматары падводных глыбін. Для іх на фестываль прыехаў сапраўдны музей-акія. Унутры аўтобуса знайшлося месца акварыумам з марскімі насельнікамі, макетам караблёў і падводных лодак, а таксама зоне, прысвечанай Антарктыдзе, і экспанатам, якія беларускія даследчыкі прывезлі адтуль.

«Мега Азот шоу»: «Якой рукой можаце ахвяраваць: правай ці левай?»

Госці — Усерасійскі фестываль НАУКА 0+ — прывезлі купальны кінатэатр, дзе ўвесь дзень дэманстраваліся фільмы пра навуку і космас, а таксама экспазіцыю «Сунгір», прысвечаную адной з самых старажытных стаянак чалавека.

У Робазоне, якую арганізавалі Аб'яднаны інстытут праблем інфарматыкі, адукацыйны цэнтр ПВТ, Школа лічбавых тэхналогій і школа робататэхнікі «Стэмлаб», можна было не толькі сабраць робата, але і паўдзельнічаць у спаборніцтвах па міні-сумо, а таксама ў ралі па зададзенай траекторыі.

Юры Батурын і Берталан Фаркаш:

«На нашай планеце нельга не толькі ваяваць, а нават сварыцца...»

Дарослых, безумоўна, цікавілі лекцыйныя зоны, дзе адразу на некалькіх сцэнах папулярныя ў Мінску лекторыі — «Навука не ў сабе», «Масараکش», «15x4» і «TEDxYOUTH» — прадстаўлялі ўласныя блокі навукова-папулярных лекцый. Тут можна было даведацца пра тое, што аб'ядноўвае чалавечы мозг і швейцарскі нож, чаму кіты аказаліся парнакапытнымі, як шум кіруе нам і што з гэтым рабіць, пра магічныя ўласцівасці бурштыну, сакрэты з жыцця пчол, ці можа нанесці шкоду шклянка малака, чаму страх абмяжоўвае чалавечае развіццё і іншыя не менш цікавыя рэчы. Пры адборы тэм і выступоўцаў арганізатары стараліся прытрымлівацца двух крытэрыяў: даступнасць выкладання матэрыялу і тэма, якая можа зацікавіць многіх. Адметна, што сярод слухачоў было вельмі шмат маладых людзей, якія актыўна задавалі пытанні «лектарам»...

страцыя стартапа «Айкумена». Размова ідзе пра распрацоўку супрацоўнікаў Акадэміі навук, якая дазваляе адчуць сябе касмічным падарожнікам.

Сапраўдныя аншлагі назіраліся падчас выступленняў вядомых папулярызатараў астраноміі Віктара Малышчыца, аўтара фантастычных фотавявіў начнога неба, і Зялёнага ката — расійскага касмаблогера Вітала Ягрова.

А самымі доўгачаканымі гасцямі сталі касманаўты — **Герой Расійскай Федэрацыі, лётчык-касманаўт, доктар юрыдычных навук, прафесар Юры БАТУРЫН і першы венгерскі касманаўт, Герой Савета Саюза і Венгерскай Народнай Рэспублікі, кандыдат тэхнічных навук Берталан ФАРКАШ**. Іх літаральна засыпалі шматлікімі пытаннямі. Чаму касманаўтаў называюць не па імёнах, а па пазыўных? Якія эксперыменты праводзіцца ў космасе? Што адчувае касманаўт, калі адрываецца ад Зямлі? Ці хварэюць яны? Якія прыродныя з'явы назіралі з космасу? Ці змяняецца ўспрыманне свету пасля вяртання на родную планету? Ці ёсць у гасцей касмічная мара?

— Я ніколі не хацеў быць касманаўтам і нават лётчыкам, — прызнаўся Берталан Фаркаш. — Думаў стаць інжынерам ці футбалістам. Хто любіць футбол? Падніміце рукі... Мяркую, што вы таксама зможаце калі-небудзь стаць касманаўтамі... Калі

мне споўнілася 16 гадоў, адзін мой сябар сказаў: «Давай лётцаць!» Так я стаў лётчыкам-знішчальнікам, закончыў авіяцыйнае вучылішча ў Савецкім Саюзе, а ў 1978 годзе па праграме «Інтэркосмас» быў адабраны для падрыхтоўкі да пілатуемага палёту. З 40 лётчыкаў узялі толькі дваіх. Мы рыхтаваліся ў Зорным гарадку. Я знаходзіўся ў космасе на станцыі «Салют-6», якая важыла 36 тон, а вага Міжнароднай касмічнай станцыі — больш як 400 тон, яна займае плошчу футбольнага поля. Японцы, кітайцы, карэйцы, немцы стаяць у чарзе ў Зорны гарадок, каб падрыхтавацца і паляцець у космас. Я б так сама хацеў зноў туды адправіцца, параўнаць адчуванні ад палётаў на розных караблях, але, мяркую, што ў 69 гадоў станавіцца ў чаргу ўжо позна...

На жаль, калі я быў на станцыі, ніто звонку мне ў ілюмінатар не пастукаў са словамі: «Прывітанне, Бэрці! Мы яшчэ не бачыліся з табой, давай пазнаёміся...»

Юры Батурын параўнаў адчуванні пры выхадзе на арбіту з моцным выспаўтам пад зад, таму што калі адчэпліваецца трэцяя ступень ракеты, спрацоўвае спружынны штурхач, які знаходзіцца пад ложаментам касманаўта, і той адчувае гэта фізічнае ўздзеянне менавіта як удар.

— З космасу можна ўбачыць вецер, які нясе пясок, — запэўнівае Юры Батурын. — Калі буйны карабель выходзіць з порта, як вы думаеце, колькі часу захоўваецца на вадзе след ад яго? Не паверыце, некалькі дзён. Ты робіш за суткі 16 віткоў вакол Зямлі і бачыш, што карабля ўжо няма, а след на вадзе захоўваецца. Вось такая ўнікальная памяць вады! А навалніцы — увогуле фантастычнае відэафрама. Мне давалося назіраць гарызантальныя маланкі, якія развіваюцца над усім кантынентам. Прыгадалася міфалогія, быццам бы багі страляюць маланкамі адзін у аднаго. Назіраў я і паўночнае ззянне «Аўрора»... Увогуле тое, што бачыў, можна назваць касмічным імпрэсіянізмам.

Юры Батурын падкрэслівае, што толькі калі глядзіш на нашу планету зверху, разумееш, наколькі яна безабаронная. І на ёй нельга не толькі ваяваць, а нават сварыцца. Берталан Фаркаш дабаўляе: кожны крок па асваенні Сусвету павінен быць дакладна прадуманы і ўзважаны. Трэба думаць, што можа даць нам ён, а што мы можам прапанаваць яму?

Надзея НІКАЛАЕВА.
Фота аўтара.

НАШЫ СЛЯДЫ НА ВАДЗЕ...

Але бадай што самай папулярнай аказалася Касмічная зона. Тут можна было паглядзець у тэлескоп і паспрабаваць прафесію касманаўта «на смак». Расійскія партнёры даставілі ў Мінск некалькі скрынак сапраўднай касмічнай ежы і спецыяльныя пакеты для яе падагрэву. У асартыменце былі боршч, бульбяное пюрэ з мясам, крэм-суп і тварог у цюбіку. У гэтай жа зоне былі арганізаваны майстар-класы ад Мінскага планетарыя, фотавыстаўка і дэман-

Андрэй ІВАНЕЦ, старшыня Савета маладых вучоных НАН Беларусі, доктар хімічных навук:

— Папулярнасць навуцы ў сучасным грамадстве ператвараецца ў індустрыю. І мы падтрымліваем гэтую тэндэнцыю. Спадзяюся, нам удалося ўсім даказаць, што навука — гэта і займальна, і перспектыўна. Па афіцыйных звестках, у дзень правядзення фестывалю ў Цэнтральны батанічны сад было прададзена шэсць тысяч білетаў. Але арганізаваныя групы школьнікаў, акадэмічная супольнасць, льготныя катэгорыі грамадзян білеты не набывалі. На будучы год маем намер Фестываль навукі паўтарыць, магчыма, толькі адкарэктую тэрміны яго правядзення — пасунем на канец мая — пачатак чэрвеня, каб развесці яго ў часе са святам горада. У кастрычніку нашы маладыя навукоўцы адправяцца ў Маскву, на Усерасійскі фестываль НАУКА 0+ (яны былі нашымі гасцямі). Магчыма, што-небудзь падгледзім і пазычым. Усё ж такі ў Маскве гэты фестываль праводзіцца больш як дзесяць гадоў. Спадзяюся, што і мы на месцы стаяць не будзем. Ідэй шмат, будзем думаць, як іх увасобіць...

Да 100-годдзя ВЛКСМ

ЮБІЛЕЮ НАСУСТРАЧ

Сустрэча пакаленняў «Камсамол — мой лёс», прысвечаная 100-годдзю ВЛКСМ, прайшла на базе дзяржынскай гімназіі.

Фатаграфіі, значкі і іншыя камсамольскія рарытэты мінулых гадоў, дарагія сэрцу іх уладальнікаў... Экспазіцыю імправізаванай выстаўкі, якую можна было пабачыць падчас мерапрыемства, склалі асабістыя прадметы ўдзельнікаў сустрэчы — камсамольцаў розных гадоў Дзяржынскага раёна. А за кубкам гарбаты ў коле ранейшых і цяперашніх прадстаўнікоў Саюза моладзі ліліся ўспаміны пра той уклад, які ў маладзёжны рух краіны зрабілі колішнія яго ўдзельнікі, гучалі падзякі за традыцыі і бяспэчны вопыт ад іх пераемнікаў, сучаснага пакалення.

Адкрыты дыялог «100 гадоў. 100 сустрэч» адбыўся ў Полацкім каледжы Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П. М. Машэрава. Яна была адной са ста, як вынікае з назвы, запланаваных да правядзення ў горадзе да 100-годдзя ВЛКСМ, і сабрала каля сотні актывістаў БРСМ каледжа, ветэранаў маладзёжнага руху Полаччыны. Падчас адкрытага дыялогу найперш гучалі паралелі паміж дзейнасцю камсамола і яго пераемніка — цяперашняга Саюза моладзі.

Напярэдадні V Форуму рэгіёнаў Беларусі і Расіі ў горадзе Усесаюзнай ударнай камсамольскай будоўлі — Наваполацку — упершыню збяруцца тры сотні байцоў студэнцкіх атрадаў, прадстаўнікоў штабоў усіх узроўняў з Беларусі і Расіі. Мерапрыемства пройдзе 21—23 верасня. Сярод запро-

шаных гасцей злёту «Моладзь будзе Саюз» будуць і ветэраны студатрадаўскага руху, прадстаўнікі органаў заканадаўчай і выканаўчай улады.

— Праграма сустрэчы вельмі насычаная. Напрыклад, адбудзецца конкурс прэзентацыйных відэаролікаў «Адзін рух — адна любоў!», будзе дадзены старт студатрадаўскага квэсту. Пройдуць акцыі «Памяць пакаленняў» каля мемарыяльнага комплексу «Першая палатка», «#ЗаДело!». Адбудзецца сустрэча моладзі з прадстаўнікамі заканадаўчай і выканаўчай улады Саюзнай дзяржавы «Адкрытая трыбуна». Запланаваны адукацыйныя пляцоўкі, круглыя сталы, майстар-класы, трэнінгі, — паведамілі ў Цэнтральным камітэце БРСМ. — Будзе і спартакіяда з бульбатлонам, перацягваннем каната, дартсам, скачкамі з месца, эстафетай 4x100. Пройдзе творчы фестываль «На скрыжаваннях шляхоў і меркаванняў...», танцавальна-конкурсная праграма «Байцоўка-паці» і многае іншае, у тым ліку розныя экскурсіі.

Брэсцкая абласная арганізацыя БРСМ дае старт эстафеце пакаленняў, прысвечаную стагадоваму юбілею камсамола. З 24 да 29 верасня яна пройдзе па маршруце Брэст — Іванаўскі — Кобрынскі — Жабінкаўскі — Драгічынскі раёны вобласці. Больш за сто ўдзельнікаў эстафеты — прадстаўнікоў маладзёжнага руху розных гадоў — правядуць працоўныя акцыі «#ЗаДело!» у мясцінах воінскай славы камсамольцаў-падпольшчыкаў і партызан па іх добраўпарадкаванні, ускладаць кветкі. Таксама падчас эстафеты пройдуць сустрэчы ў працоўных калектывах, адбудуцца канцэртныя праграмы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Погляд праз час

РАМАНТЫКІ-АТЭІСТЫ, ПРАЦАЎНІКІ-АБАРОНЦЫ...

ЯНЫ
БЫЛІ
ПЕРШЫЯ

Сёння, гартаючы пажоўкля паштуйкі «Чырвонкі», мы паспрабуем крыху больш даведацца пра юнакоў і дзяўчат 1920—1930-х гадоў. Час сапраўды быў незвычайны. Уявіце: ёсць толькі прыгожая мара пра «светлую будучыню», але ўсё так незразумела, нявызначана...

«Выхадныя — без мітынгаў!

Перш чым будаваць «новы свет», трэба было прыдумаць, якім ён стане. Актывісты не проста спрабуюць намацаць новыя кірункі, часам яны дзейнічаюць рашуча: на гэты час прыпадае шмат рэформаў. Напрыклад, мянялася сістэма адукацыі, вырасчалася, якія прадметы выкладаць і як падаваць веды, былі адменены адзнакі.

Распачынаецца так званая барацьба за культурны побыт, і тут за «савецкага чалавека» прадумваецца ўсё да дробязяў: у якіх умовах людзі павінны жыць, як выглядаць, як бавіць вольны час, нават складаецца расклад на дзень.

Жыццё камсамольцаў было даволі насычаным. Працу даводзілася сумяшчаць з вучобай і грамадскімі справамі. Маладыя людзі нават папрасілі праз «Чырвоную змену» ўвесці забарону на сходзі і мітынгі па выхадных, бо атрымлівалася, што на тыдні ў іх не было ніводнага вольнага дня.

Зажынкі пад «Інтэрнацыянал»

Сталыя людзі не маглі змірыцца з тым, што моладзь выйшла з-пад уплыву бацькоў і спрабуе дыктаваць свае законы. Асабліва іх не разумелі на вёсках, тым больш што новая ўлада абвясціла вайну рэлігіі, і маладыя людзі аднымі з першых праводзілі дэманстрацыі бязбожнікаў, высмейвалі традыцыі, спрабавалі прывіць новыя. Напрыклад, саюзная моладзь ладзіла «чырвоныя вяселлі», замест «пяных каляд» прапаноувала мітынгі са сцягамі і самадзейнасцю. І нават

зажынкі замяніла свята першай баразны, калі зямлю пачыналі ўзорваць пад гукі «Інтэрнацыянала».

Вяскоўцы не хацелі, каб іх дзеці ўступалі ў рады камсамола. Асабліва баяліся бацькі за сваіх дачок, запалохвалі, што там збіраецца толькі разбэшчаная моладзь і дзяўчаты могуць абняславіць. Таму камсамолкі на вёсцы былі ў дэфіцыце. Хоць насамрэч у маладзёжных радах вялася барацьба за «сумленныя паводзіны». «Распусныя» справы разбіраліся на так званых грамадска-палітычных судах, «дон жуанаў» маглі выключыць з камсамола. Не менш даставалася і дзяўчатам, якія часта мянялі кавалераў. Траплялі пад падобныя суды-разборы маладыя людзі і за брыдкаслое, п'янства і нават ляноту. Дзяўчатам даставалася і за прыгажосць: маглі абразіць за карыстанне касметыкай і ўпрыгожаннямі, дагледжаных адразу запісвалі ў «мяшчанкі». Камсамольцам было і не да «танцуюлек». Якія могуць быць забаўкі, калі яшчэ так многа трэба зрабіць!

Навучыцца і вучыць

На VIII з'ездзе камсамола была прынята пастанова аб тым, што кожны пісьменны камсамалец павінен навучыць непісьменнага чалавека. Разглядалася нават пытанне, каб пры залічэнні ў ВУУ ў анкеце быў асобны пункт пра гэта. «Часта мы звярочваем вельмі шмат увагі на выхаванне саміх сябе і забываем аб таварышоў», — пісала «Чырвоная змена». Калі камсамалец нікому не дапамагае, ці не лепшая гэта праверка? Арганізоўваліся хаты-чытальні і клубы, дзе чыталі ўслых і абмяркоувалі творы.

На камсамольцах ляжала і арганізацыя розных гурткоў, напрыклад, сельскагаспадарчых. «Два гады таму назад нашы сяляне амаль зусім не сеялі карняплодаў... Зараз становішча зусім іншае. Дзякуючы камсамольцам, газэтам ды кніжкам, сяляне даведліся аб тым, што сеяць карняплоды вельмі карысна», — расказвала «Чырвонка» ў 1928 годзе.

У процівагазе з кулямётам

А ўжо перад камсамольцамі 30-х гадоў ставіліся іншыя задачы. «З кожным днём шырыцца выдатны рух маладых патрыётаў, рашучых азнаменаваць XX-годдзе Ленінска-Сталінскага камсамола падарункамі радзіме-мацеры... Савецкая моладзь, стаханаўцы абяцаюць працаваць яшчэ лепш і зрабіць усё, каб к XX-годдзю ВЛКСМ яна ўзбагацілася новымі машынамі, дадатковымі тонамі хлеба,

расшыранай вытворчасцю тавараў, новымі атрадамі адважных снайпераў, артылерыстаў, парашутыстаў, пілотаў».

Моладзь 30-х гадоў — рашучая і непакісаная, хлопцы і дзяўчаты пускаюцца на розныя эксперыменты, спрабуюць даказаць, што яны самыя лепшыя. У гэты час з'яўляюцца свае героі. Сярод такіх — жаночы экіпаж самалёта «Радзіма»: дзяўчаты вырашылі пабіць міжнародны рэкорд і здзейснілі самы доўгі бесперасадачны пералёт.

Хлопцы і дзяўчаты вывучаюць кулямёты, без адрыву ад вытворчасці заканчваюць курсы вучлётаў, скачуць з парашутамі, працуе «кузня варашылаўскіх коннікаў». Моладзь, якая заканчвае курсы варашылаўскіх стралкоў, бярэцца навучаць гэтай справе іншых. Разгарнулася ваенна-фізкультурная работа і ў школах, вучні імкнучыся да юбілею камсамола мець па адзін-два абарончыя значкі «Юны варашылаўскі стралок», «Гатоў да проціпаветранай і проціхімічнай абароны» і іншыя. А яшчэ ў гэты час ладзіцца многа паходаў у процівагазах, прычым у розных умовах — у мароз і спёк, у начны час, на працяглы адлегласці, у іх сплаўляліся на лодках і ўдзельнічалі ў ваенізаваным мотапрабегу.

Са старонках «Чырвонай змены» не сыходзяць паведамленні аб юнаках і дзяўчатах, якія выканалі планы на 100, 150, 200, 250 працэнтаў. Тут нават заведзена асобная «дошка гонару», і на ёй цытуецца Сталін: «Самае выдатнае ў спарборніцтве заключаецца ў тым, што яно робіць карэнны пераварот у поглядах людзей на працу, бо яно ператварае працу з зазорнага і цяжкага ярма, якім яна лічылася раней, у справу гонару, у справу славы, у справу доблесці і геройства». І ў той час сапраўды ў гэта верылі.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

Прыгадаем разам

Што вы ведаеце пра камсамол?

Напярэдадні юбілею са дня стварэння адной з самых масавых маладзёжных арганізацый «Чырвонка. Чырвоная змена» склала невялікі тэст па гісторыі яе дзейнасці. Праверце свае веды!

1. Які горад у Беларусі паўстаў дзякуючы ўдарнай камсамольскай будоўлі?

- а) Гарадок;
- б) Бяроза;
- в) Белаазёрск;
- г) Столін.

2. Хто з гэтых кіраўнікоў ВЛКСМ пазней стаў кіраўніком КДБ СССР?

- а) Яўген Цяжэльнікаў;
- б) Уладзімір Сямічасны;
- в) Аляксандр Косараў;
- г) Сяргей Паўлаў.

3. У якім узросце член камсамола аўтаматычна пакадаваў арганізацыю?

- а) 24 гады;
- б) 26 гадоў;
- в) 28 гадоў;
- г) 30 гадоў.

4. Нязменны атыбут свецкага камсамольца — значок. Але надпіс «ВЛКСМ» з'явіўся толькі ў 1945 годзе. Што ж было яго папярэднікам?

- а) «КІМ»;
- б) «У. І. Ленін»;
- в) «Камінтэрн»;
- г) «ІІІ Інтэрнацыянал».

5. Якая песня стала гімнам ВЛКСМ?

- а) «Взвейтесь кострами, синие ночи»;
- б) «Вихри враждебные веют над нами»;
- в) «Наш паровоз, вперед лети...»;
- г) «И вновь продолжается бой».

6. Якую назву атрымала Бюро міжнароднага маладзёжнага турызму пры ВЛКСМ?

- а) «Усход»;
- б) «Спадарожнік»;
- в) «Досвітак»;
- г) «Падарожнік».

7. У якім годзе пачала выходзіць «Комсомольская правда» — газета ЦК ВЛКСМ?

- а) 1923;
- б) 1925;
- в) 1927;
- г) 1929.

8. Пік колькасці камсамольцаў прыйшоўся на 1984 год. Тады іх было...

- а) 28 мільёнаў;
- б) 35 мільёнаў;
- в) 42 мільёны;
- г) 49 мільёнаў.

9. Камсамольцы таксама дапамагалі асвойваць цаліну. У якім годзе туды паехалі першыя атрады?

- а) 1954 год;
- б) 1957 год;
- в) 1960 год;
- г) 1963 год.

10. У якім годзе быў распушчаны камсамол?

- а) 1990;
- б) 1991;
- в) 1992;
- г) 1993.

11. Датай стварэння камсамола на тэрыторыі Беларусі — стала...

- а) 13 студзеня 1999 года;
- б) 8 лістапада 2000 года;
- в) 27 мая 2001 года;
- г) 6 верасня 2002 года.

Яркі акцэнт

ВОБРАЗ АД ПРЫРОДЫ,

ці Пацалаваная восеньскім сонцам

У нашым жыцці нярэдка здараюцца пахмурныя дні з зацягнутым абломкам небам, бясконцым капаннем дажджу і рэзкімі парывамі ветру. Нехта ные з такой нагоды, хтосьці спрабуе ўбачыць «крыху сонца ў халоднай вадзе», а іншы ЗАУСЁДЫ нясе гэта сонца ў сабе, а дакладней — у сваіх валасах. Як жыхарка Камянца Юлія ЮРЧУК, якой пашчасціла нарадзіцца вогненна-рыжай.

самога нарадзілася дачка з «вогненнымі» валасамі. Так яму і трэба! (Смяецца.) Жартую, вядома.

Ёсць у суразмоўніцы і верны спадарожнік усіх «рыжыкаў» — рабацінне. Зімой яно знікае, а вясной, варта толькі некалькі дзён пабыць на сонцы, — калі ласка, тут як тут! Вывесці яго Юлія ніколі не спрабавала, бо ведае, што рабацінкі — да твару, добра выглядаюць разам з рыжымі вейкамі і брывамі. Жадання пераўвасобіцца ў бландзінку ці brunetку ў нашай герайні таксама ніколі не ўзнікала. Некалькі разоў думала дадаць у прычоску чорнага колеру, але не расшылася.

Маладая жанчына родам са Століншчыны, з вёскі Харомска. У 2012 годзе па размеркаванні пасля Пінскага медыцынскага каледжа прыехала ў Камянецкі раён. Напачатку была паставой медсястрой у хірургічным аддзяленні, потым вызвалілася месца аперацыйнай. Пасля адпаведных курсаў у Брэсцкай абласной бальніцы працавала дзячыне даверылі гэтую работу, да якой яна прыступіла ў 2013-м.

Менавіта тут, на рабочым месцы, Юлія сустрэла і сваё простае жаночае шчасце — каханага мужа Аляксандра, дарэчы, урача-хірурга. Сёння ён загадвае хірургічным аддзяленнем Камянецкай цэнтральнай раённай бальніцы. Пазнаёмліся маладыя людзі не ў аперацыйнай, як мне напачатку ўявілася, а...

— Я тады прыйшла на першае сваё начное дзяжурства, — ахвотна ўспамінае суразмоўніца. — І ўбачыла яго. Памятаю: увайшоў такі суровы двухметровы доктар... Потым ён літаральна зачароваў мяне сваёй галантасцю.

Свае спраўды «вогненныя» валасы Юлія атрымала ў спадчыну ад бацькоў. Яе мама была адзінай з чатырох родных сясцёр уладальніцай рыжай касы, а па татавай лініі «дачка сонца» аказалася бабуля. Малодшы брат таксама рыжы, а вось малодшай сястры, на жаль, так не пашанцавала. Юлію нават хацелі назваць Святанай (ад слова «святло»), але гэта татава ідэя не ўвасобілася ў жыццё. Усё дзяцінства маці і цётка клікалі дзяўчынку сонейкам...

У школе вясёлую, кампанейскую Юлю дражнілі рэдка, а аднакласнікі ўвогуле ніколі.

— Толькі стрыечны брат хадзіў за мной хвосцікам ды кпіў: «Рыжая! Рыжая!» — распавядае маладая жанчына. — А потым у яго

яркія валасы, пытаюцца: ці натуральныя, або, наадварот, дзе і як фарбавалася. Цікавіліся гэтым нават у цырульні. Думкі адмовіцца ад доўгай доўгай касы на карысць моднай кароткай стрыжкі ў Юліі ніколі не было. Неяк паспрабавала, але не спадабалася. Больш ніякіх эксперыментаў! Акрамя таго, муж забараняе.

Калі пытаюся аб падборы гардэроба, Юлія зазначае, што яе валасы яркія самі па сабе, таму ў адзенні аддае перавагу пастэльным адценням: светлым ружоваму, зялёнаму, сіняму. Не любіць вылучацца і наўрад ці калі пойдзе некуды ў чырвоным, не любіць чорны і шэры колеры, бо яны сумныя і змрочныя. А яшчэ ў Юліі ёсць мара — ізумрудная сукенка!

Старэйшая дачка Юрчукоў, дарэчы, пайшла колерам валасоў у тату, а вось малодшыя маленькія сыночкі-двайняты пакуль русыя з невялікай рыжынкай.

У вольны час, калі ён выпадае, шматдзетная маці ахвотна гатуе, асабліва — тарты. Акрамя таго, завочна атрымлівае вышэйшую адукацыю ў Брэсцкім дзяржаўным універсітэце імя А. С. Пушкіна, каб стаць сацыяльным педагогам. Прага ведаць ды неабходнасць у стаўках з новымі людзьмі зноў прывялі Юлію ў студэнцкую аўдыторыю.

Напрыканцы цікаляцца любімай парой года маёй рыжай герайні і чую лагічнае: восень. Хто б сумняваўся! Ды і дзень нараджэння ў яе — у верасні. Восеньскае сонца... А ў вас ёсць сваё хатняе сонейка?

Настасся НАРЭЙКА.

Нішто сабе!

КАМПЛІМЕНТ ДЛЯ ТАКСІСТА

І за, і не толькі за «прыгожыя вочкі»

Яе стаж за рулём — больш за дзесяць гадоў, а сямейнае прадпрыемства, дзе Наталля ГАПЕЕНКА саўладальніца, — служба таксі «Дэльфін» — працуе ўжо больш за восем. За гэтыя доўгія працяглы тэрмін у жанчыны за плячыма не адзін дзясятка тысяч кіламетраў, але ні адной сур'ёзнай аварыі. А ў асабістай скарбонцы — мноства цікавых людскіх гісторый. Мая суразмоўніца — адзіная ў Смалявічах і раёне кіроўца таксі жаночага полу.

Прызнаецца, што нават і не падазрвала, што лёс прывядзе ў гэтую сферу. Па адукацыі Наталля — кухар, некаторы час працавала па спецыяльнасці. Даводзілася быць і прадаўцом. Падчас навучання ў аўташколе адзін з інструктараў сказаў, што з яе атрымаецца добры кіроўца.

— Быццам бы напарочыў, — смяецца Наталля.

Зараз у Смалявічах ужо ніхто не здзіўляецца, калі бачыць за рулём таксі маладую прывабную жанчыну. Пастаянныя кліенты спакойна давяраюць ёй сваіх дзетак, а дзяўчаты-пасажыры адчуваюць сябе ў большай бяспецы, чым з кіроўцамі-мужчынамі. Прадстаўнікі ж моцнай паловы чалавецтва раз-пораз робяць кампліменты адносна яе вадзіцельскіх навыкаў, а маладзейшыя з іх яшчэ і з захапленнем распываюць пра нюансы работы.

— Яна ўвогуле не самая спакойная... Што ўжо казаць пра кіроўцу-жанчыну! Як вы выходзіце са складаных сітуацый? Не бывае страшна? — пытаюся я.

— Дыспетчарам ужо пры заказе таксі часта зразумела, што гэта будзе за паездка, што за людзі тэлефануюць... І на патэнцыяльна небяспечныя выклікі мяне не накіроўваюць. У самым крайнім выпадку ўжо на

месцы я магу адмовіцца ад паездкі і папрасіць дыспетчара накіраваць да кліентаў іншую машыну, — адказвае Наталля. — На шчасце, за ўвесь час працы ў мяне амаль не было канфліктных сітуацый з пасажырамі. Калі кліент паводзіць сябе агрэсіўна, раблю

лі ў аўтамабіль яшчэ не было навігатораў і магчымасці выйсці ў інтэрнэт, я паехала на выклік у Мінск і... заблукала. Намагаючыся знайсці патрэбны адрас, праехала шмат лішніх кіламетраў, у машыне скончыўся бензін. Стаяла на ўзбочыне, намагалася знайсці выйсце

ўсё, каб заспакоіць яго. Жадае пагаварыць — з задавальненнем падтрымаю размову. Увогуле, маё жыццёвае крэда — ставіцца да людзей так, як хацела б, каб ставіліся да мяне. Гэта ў значнай ступені дапамагае працаваць. Мяркую, што пасажыры адчуваюць мой добразычлівы настрой і ў іх знікае ўсякае жаданне канфліктаваць.

Суразмоўніца прызнаецца, што нярэдка адчувае падтрымку з боку кіроўцаў-мужчын і прадстаўнікоў Дзяржаўтаінспекцыі.

— Аднойчы, у самым пачатку маёй работы, ка-

са становішча. І ў гэты момант да мяне пад'ехалі супрацоўнікі ДАІ. Даведаўшыся аб праблеме, адразу ж з'ездзілі на найбліжэйшую АЗС, набылі каністру бензіну і заправілі маю машыну. Прайшло шмат часу, а я дагэтуль удзячная тым людзям.

Зараз Наталля Гапеенка не так часта выязджае ў рэйсы. Бо яна — жонка, маці траіх дзяцей, гаспадыня... І ўсе будзённыя клопаты яе, як і ўсякую жанчыну, не абыходзяць.

Паліна ПРАКАПЕНЯ,
студэнтка I курса
факультэта
журналістыкі БДУ.

Калі з тэхнікай на «ты»...

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Сёлета юнак скончыў Смілавіцкі сельскагаспадарчы ліцэй. Менавіта там не адзін год яго мэтанакіравана рыхтавалі да ўдзелу ў рэспубліканскім конкурсе WorldSkills Belarus вопытныя спецыялісты. Сярод іх — майстры вытворчага навучання Васіль Кучук, Арцём Крывалуп і дырэктар ліцэя Юрый Корсік. З першага курса Павел удзельнічаў ва ўнутраных спаборніцтвах у ліцэі, два гады запар займаў першыя месцы. На трэці трапіў на абласны этап, а з яго, нарэшце, на рэспубліканскі. Ён праходзіў у Мінску, у будынку Футбольнага манежа, а таксама побач з ім, на адкрытым паветры. У спаборніцтвах удзельнічала больш за 300 чалавек у 37 камп'ютэрных, у галінах будаўніцтва, інжынерных тэхналогій, лагістыкі, інфармацыйных тэхналогій, сацыяльных паслуг і нават моды.

— Падрыхтоўка да конкурсу была цяжкай, — распавядае Павел. —

3 ліцэйскім майстрам вытворчага навучання Васілём Кучуком.

Тым больш акурата ў той час у мяне была вытворчая практыка ў РСУП «Пятровічы». Ранкам заводзіў трактар і працаваў на ферме, зноў ехаў на работу. Зразумела, стамляўся, але ўсё ж вытрымаў...

І не проста вытрымаў, а перамог з максімальна магчымай колькасцю балаў — сто! Ацэнка выка-

нання Паўлам заданню — дакладная і аб'ектыўная. Яе давалі восем незалежных суддзяў, а балы падлічвала ананімная аўтаматычная сістэма. Ды і самі заданні — не дзіцячыя. Тут аднаго майстэрства не хапала. Дапамагалі засяроджанаць, увага да дробязяў.

— На конкурсе былі тры модулі, — тлумачыць Павел. — Рэгулі-

роўка газаразмеркавальнага механізма рухавіка, зборка навясной прылады трактара і навешванне ды рэгуліроўка плуга, рэгуліроўка фарсункі. На выкананне кожнага модуля нам давалі гадзіну. За гэты час трэба было шмат чаго паспець. Напрыклад, адрэгуляваць навясную ўстаноўку трактара, праверыць ціск у шынах, прычапіць плуг... Галоўнае, пастаянна кантраляваць, каб усё дакладна працавала. Балы давалі не толькі за колькасць выкананых заданняў, але і за акуратнасць.

Цяпер у Паўла Хмяльніцкага ёсць шанец прадстаўляць зборную Беларусі на міжнародным конкурсе WorldSkills (яго яшчэ называюць «Алімпіяда рабочых рук»). Адбудзецца ён у 2019 годзе ў расійскай Казані. Аднак паездзе туды Павел пры ўмове, што яго кампетэнцыю ўключыць у спаборніцтва.

З ліцэя Павел выйшаў шматпрофільным спецыялістам: трактарыст-машыніст, машыніст экскаватара, кіроўца грузавога аўтамабіля, слесар па рамонце дарожна-будаўнічых машын і трактароў.

WorldSkills — гэта рух, які аб'ядноўвае больш за 70 краін. Мэта і місія асацыяцыі WorldSkills International з'яўляецца павышэнне статусу і стандартаў прафесійнай падрыхтоўкі і кваліфікацыі, папулярызацыя рабочых прафесій праз правядзенне міжнародных спаборніцтваў ва ўсім свеце. Беларусь афіцыйна стала 68-м членам асацыяцыі ў студзені 2014 года.

Але каб удасканаліць атрыманыя веды і навыкі, сёлета ён паступіў у аграрны ўніверсітэт.

— Тут мне будзе няцяжка, — мяркуе юнак. — Навучанне, канешне, адрозніваецца ад ліцэйскага, але прадметы амаль адны і тыя ж. Хоць ва ўніверсітэце пачынаюцца вышэйшая матэматыка, фізіка, начартальная геаметрыя.

Павел хоча скончыць універсітэт паспяхова. Для гэтага ў яго ёсць усе шанцы — хлопец старанны, звыклы да карпатлівай працы. Ды і адзнакі, удае ён, будуць толькі станоўчыя.

Юлія АДАМОВІЧ,
студэнтка IV курса
факультэта журналістыкі БДУ.

ШТО Ё ВЕГАНА Ё ГАЛАВЕ І НА ТАЛЕРЦЫ?

У харчаванні, як і ў любой іншай сферы чалавечага жыцця, трэба быць асабліва ўважлівым, каб не нашкодзіць. Толькі як высветліць, якая сістэма з'яўляецца найбольш правільнай? Выпускніца Дзяржаўнага інстытута кіравання і сацыяльных тэхналогій БДУ Вольга КУРАКОВА лічыць, што веганства — найлепшы выбар для падтрымання здароўя і прыгажосці.

Гэта найбольш строгая форма вегетарыянства, якая выключае спажыванне прадуктаў жывёльнага паходжання: мяса, рыбы, яек, сыру, малака і мёду. Таксама веганы не выкарыстоўваюць футра, скуру і поўсць жывёл, выступаюць супраць вопытаў на апошніх і іх выкарыстанні ў індустрыі забавы.

— З дзяцінства я была актыўным дзіцем: спартыўная гімнастыка, мадэльная школа, эстрадныя танцы. Бацькі кармілі як належыць: манная каша на сняданак, пюрэ з катлетамі на абед, рыба на вячэру. Да пераезду ў Мінск на вучобу (сама з Оршы) асаблівыя ведаў у галіне харчавання ў мяне не было, у рацыёне прысутнічаў «стандартны набор беларуса»: малако, бульба, гародніна/садавіна, сыр, часам мяса/рыба. Аднак у 2015 годзе я натрапіла на блог адной беларускай, якая разам з мужам ужо сем гадоў былі вегетарыянкамі і дзяліліся сваім вопытам з чытачамі сайта. Мяне гэта зацікавіла, пачала вывучаць навуковыя артыкулы, глядзець відэаролікі па тэме. Так я стала вегетарыянкай, інакш кажучы, адмовілася ад мяса птушкі, рыбы, жывёлы, морепрадуктаў, — прыгадвае Вольга.

— У 2016 годзе ў мяне пачалі з'яўляцца праблемы са здароўем, але гэта не было звязана з абранай сістэмай харчавання. Стрэсы і перажыванні адбіліся ў выглядзе хвароб, якія ні я сама, ні медыкі не маглі вылечыць. Тады вырашыла пачаць медытаваць і займацца ёгай. З часам навучылася канцэнтравацца на патрэбным, прыбіраць лішнія думкі з галавы, цалкам паглыбляцца ў атмасферу спакою і душэўнай раўнавагі.

Тады ж я даведалася пра лекара-натурапата, біяхіміка з 45-гадовым стажам Марве Аганян і пра яе лячэбнае галаданне. Пасля гэтага пераканалася, што трэба выключаць са свайго рацыёну не толькі мясныя прадукты, але і малочныя, і пераходзіць на веганства.

«Наведваючы кавярню або прыходзячы адна да адной у гасці, мы не глядзім адно адной у талеркі і паважаем выбар кожнай з нас».

Першым крокам быў Вялікі пост. Па яго заканчэнні дзяўчына зразумела, што цалкам гатовая да змяненняў у сваім жыцці.

— Варта сказаць, што вегетарыянцы дзеліцца на розныя тыпы і маюць розную пазіцыю: хтосьці адмаўляецца ад прадуктаў жывёльнага паходжання з-за этычных меркаванняў (шкада жывёл), нехта з-за стану здароўя, а іншыя

з рэлігійных меркаванняў. Маёй асноўнай прычынай было здароўе. З часам стала заўважаць паляпшэнне стану валасоў, скуры, пазногцяў. Часу на сон патрабавалася менш, чым раней, а энергія станавілася ўсё больш. Акрамя таго, змянілася стаўленне да людзей — я зрабілася больш ветлівай і добрай, зніклі такія рысы характару, як зайздрасць, злосць, — расказвае Вольга.

— Ад сваіх родных некаторы перыяд часу я хавала, што стала веганкай: ведала, якой рэакцыі можна чакаць. Дома казалі, што проста не хачу есці. Прасцей рабіць так, чым даказваць і пераконваць блізкіх, што мяса і малочныя прадукты — непатрэбныя майму арганізму. Але калі яны даведаліся, як я харчуюся, быў скандал. Зараз сітуацыя крыху палепшылася. Калі прыязджаю дадому, адразу кажу, што з Оршы ў Мінск не павязу бабуліны катлеты і ма-

Вольга Куракова.

міны піражкі, — працягвае дзяўчына. — Вегану складана знаходзіцца ў асяроддзі мясаедаў. Мой былы малады чалавек быў аматарам гэтых прадуктаў. Спачатку я спрабавала змірыцца, што ў нас розныя сістэмы харчавання, потым паказаць і даказаць яму, што такі рацыён дрэнна ўплывае на стан яго здароўя. Але калі гаспадыня ў доме я, і смажыць стэйк, напрыклад, з цяляціны, трэба мне, гэта маральна складана. Цяперашні мой хлопец — трэнер па пілатэсе, і ён веган. Сам лья кажа, што калі ёў мяса, агульны стан здароўя быў горшы, чым цяпер. У выпадку з маёй найлепшай сяброўкай адрозненні ў смакавых перавагах ні на што не паўплывалі. Яна таксама мясаед, але, наведваючы кавярню або прыходзячы адна да адной у гасці, мы не глядзім адно адной у талеркі і паважаем выбар кожнай з нас.

Знаходзячыся ў Мінску або адпачываючы за мяжой, я не шукаю спецыяльных месцаў для веганаў, падыдзе любое. Заўсёды можна папрасіць чай замест кавы (калі няма кавы на соевым малаце), салату або пасту

без сыру і яек, боршч без смятаны і мяса.

Вольга не любіць сядзець доўга на адным месцы, стараецца падарожнічаць. Летась, напрыклад, была ў Абхазіі, дзе патрапіла на дзень нараджэння незнаёмага хлопца. Усе ж ведаюць, якія там гасцінныя мясцовыя жыхары?

— Мяне частавалі смачнымі сырамі, напайлі духмяным салодкім віном, але я не шкадую пра гэта. Выязджаючы за мяжу, люблю песціць сябе круасанамі (вельмі іх люблю) і хлебам, але пасля прысмакаў пытаюся ў сябе: ці было смачна? Было. Гэта дало табе што-небудзь карыснае? Не. У такім выпадку, каб пазбавіцца ад лішніх шлакаў і таксінаў, галадаю некалькі дзён.

Веганства — гэта сістэма для сябе, ніхто не мае права казаць: яна з'ела адну пячэньку, значыць, яна не веган, — дзеліцца дзяўчына. — Многія думаюць, што перайшоўшы на раслінную ежу, яны адразу ж набудуць моцнае здароўе і душэўную гармонію, схуднеюць, пазбавяцца ад выпадзення валасаў або ломкасці пазногцяў. Але веганства не панацэя.

Праўда заключаецца ў тым, што ва ўсіх людзей арганізм розны, і ніхто не ведае, як ён адрэагуе на рэзкую перамену ў харчаванні. У маім выпадку вага з пераходам на веганства адразу зменшылася на тры кілаграмы (арганізм прыбраў лішнія), валасы спачатку выпадалі, але цяпер такога не назіраю, скура стала нашмат чысцейшай.

Станоўчы вынік ад расліннага харчавання, па словах Вольгі, можа быць толькі ў тым выпадку, калі выконваць усе правілы. «Без даволі шырокай базы ведаў, якія я атрымала з кніг, навуковых фільмаў, ад спецыялістаў у сферы харчавання, можна падарваць сваё

«Ад сваіх родных некаторы перыяд часу я хавала, што стала веганкай: ведала, якой рэакцыі можна чакаць».

здароўе. Адна з тыповых памылак веганаў-пачаткоўцаў — наляганне на салодкае, мучное і садавіну. Арганізму любога чалавека трэба разнастайнае харчаванне: крупы, бабовыя (добрая крыніца бялку), арэхі (тлушчы), алей, гародніна (клятчатка), арганічнае малако і г. д. Пры такім харчаванні не павінна быць праблем ні з самаадчуваннем, ні з дэфіцытам вітамінаў. Галадаць таксама трэба ўмець, нельга чысціць арганізм без ачышчэння галавы.

Сырнікі з тофу.

Напрыканцы нашай размовы Вольга сказала:

— Я не агітую ўсіх людзей быць веганамі, бо разумею, што гэта немагчыма. Калі вам хочацца есці мяса — ешце, хочацца хлеба або малака — калі ласка. Не трэба прытрымлівацца модных трэндаў і пры гэтым быць нешчаслівым чалавекам. Зразумейце, што ваш арганізм жывы, ён усё разумее і можа пакутаваць, калі яму штосьці не падабаецца. Усім хочацца жыць у прыемнай, утульнай абстаноўцы. Дык стварыце яе для сябе!

Дар'я ШЛАПАКОВА,
студэнтка IV курса
факультэта журналістыкі БДУ.

Бездражджавы хлеб.

Каментарый спецыяліста

Вікторыя БОЛБАТ,
урач-дыетолог:

— Пры правільна спланаваным веганскім рацыёне можна атрымаць практычна поўны набор неабходных пажыўных рэчываў, за выключэннем вітаміна В₁₂. Жалеза з расліннай ежы засвойваецца горш, вітамін А таксама не ўтрымліваецца ў раслінах, але ў чырвонай і аранжавай гародніне і садавіне змяшчаецца яго папярэднік — бэта-карацін. Трэба сачыць за тым, каб было дастаткова і вітаміна D: пабольш знаходзіцца на свежым паветры, нават у зімовы час. Каб атрымліваць ёд, варта ўключаць у харчаванне марскія водарасці, хурму, фэйхоа. Веганы, акрамя расліннай ежы, звычайна ўжываюць дабаўкі да ежы (вітамін В₁₂ — як мінімум, вітамін D або вітамінныя комплексы). Наконт таго, лепш быць мясаедам або веганам, сказаць нешта цяжка. Усё добра ў меру. Так, лішак жывёльнай ежы ў харчаванні можа адбіцца на здароўі вельмі негатыўна, асабліва ў людзей, схільных да за-

хворванняў сардэчна-сасудзістай сістэмы, анкалогіі і інш. І калі вы баіцеся такога эфекту ад тлустых мясных страў, можна выбраць замест іх рыбу альбо дазволіць сабе іншыя прадукты жывёльнага паходжання: яйкі, малочныя. Калі ж веганства прадэкванна нейкімі ўнутранымі перакананнямі, то тут не абыходзіцца без дадатковых ведаў у сферы харчавання. Беларусь улетні і восеньскі перыяд — проста рай для вегетарыянаў. Цяпер селекцыянеры выводзяць шмат экзатычных сартоў агародніны і садавіны, якія добра прыжываюцца ў нашай краіне. Так, у іх будзе больш «хіміі», але гэта не значыць, што там няма неабходных нам вітамінаў і мінералаў. Але я ніколі не буду раіць выключна раслінную дыету, калі для гэтага не будзе якіх-небудзь медыцынскіх паказанняў.

Незалежна ад таго, веган ты ці не, варта рэгулярна рабіць медыцынскія абследаванні. Наш арганізм здольны да самарэгуляцыі, ён будзе імкнуцца папоўніць дэфіцыт неабходных нутрыентаў пры любым тыпе харчавання. Але парушэнні самарэгуляцыі сустракаюцца як у веганаў, так і ў мясаедаў. Чалавеку проста павінна быць камфортна харчавацца пэўным чынам увесь час. А вось бацькі-веганы, якія

прывучаюць дзіцей да веганства з ранніх гадоў, бяруць на сябе вельмі вялікую адказнасць за іх жыццё і здароўе. Акрамя рэгулярнага прыёму біялагічна актыўных дабавак, такое дзіця павінна гэтак жа рэгулярна праходзіць медыцынскае абследаванне.

Самае важнае, на мой погляд, што мы атрымліваем з расліннай ежай, — гэта вялікая колькасць клятчаткі, якая павялічвае аб'ём з'едзенага, падаўжаючы пачуццё насычэння, запавольваючы ўсмоктванне вугляводаў, яна абсарбіруе і выводзіць лішнія тлушчы, халестэрын, таксіны, спрыяе добрай рабоце страўнікава-кішачнага тракту і прафілактыцы анкалагічных, сардэчна-сасудзістых захворванняў. Ну і, вядома, вітаміны, карысныя тлушчы алей — усё гэта вельмі важныя кампаненты расліннай ежы. Аднак нельга з упэўненасцю сцвярджаць, што веганы жывуць даўжэй за мясаедаў, ад цяжкіх захворванняў пакутуюць людзі, якія прытрымліваюцца розных сістэм харчавання. Так, ёсць сувязь паміж залішкам мяса ў рацыёне і ракам кішчэчніка. Таму вялікая колькасць клятчаткі ў рацыёне з'яўляецца галоўнай прафілактыкай для гэтага віду раку. Па статыстыцы, чым больш расліннай ежы ў рацыёне, тым больш здаровы чалавек у плане сардэчна-сасудзістых і анкалагічных захворванняў. Але гэта не азначае, што трэба цалкам адмаўляцца ад мяса і іншых прадуктаў жывёльнага паходжання. Паўтаруся, усё добра ў меру. А сачыць за сваім харчаваннем варта незалежна ад таго, веган вы або мясаед.

20 09 2018 г.

СТВАРЫЦЬ СВОЙ YouTube-КАНАЛ

Міністэрства адукацыі і кампанія МТС падвялі вынікі школьных ІТ-канікул.

Сёлета на базе дзіцячага аздараўленчага лагера «Гары-зонт» для юных айцішнікаў былі арганізаваны два двухтыднёвыя інтэнсівы — у ліпені і жніўні. Удзельнікамі праекта сталі 80 дзяцей і падлеткаў ва ўзросце ад 6 да 17 гадоў.

Школьнікам былі прапанаваны чатыры тэматычныя курсы: асновы робататэхнікі, відэаблогінг, пілатаванне квадراكоптара, лічбавая фота-, мабільна- і відэаграфія. Бясплатныя заняткі праводзілі спецыялісты адукацыйнага цэнтра Парка высокіх тэхналогій. За гэты час дзеці сканструявалі дзясяткі мадэляў робатаў-жывёл і механізмаў з выкарыстаннем датчыкаў дотыку і колеру, стварылі свае YouTube-каналы, навучыліся пісаць сцэнарыі, здымаць і манцываваць відэаролікі.

ІТ-лагер — гэта праект, які выконвае адразу некалькі найважнейшых адукацыйных задач. Рознакіраваныя тэматычныя курсы дапамагаюць дзецям усваяючы рэальныя магчымасці камп'ютара і іншых прыладаў, якімі яны карыстаюцца штодня. Практычны ўхіл заняткаў дазваляе развіць навыкі інжынернага мыслення, вельмі важныя ў эпоху лічбавай трансфармацыі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

		<ul style="list-style-type: none"> Организация аукционов Оценка всех видов имущества
<p align="center">Извещение о проведении повторных электронных торгов</p>		
Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703	
Продавец	ОДО «Белавтозапчасть» Минская обл., г. Жодино, ул. Сухогорядская, д. 5, к. 3	
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46	
Адрес ЭТП	www.ipmtorgi.by	
<p align="center">Предмет электронных торгов</p>		
<p align="center">Месторасположение – Минская обл., г. Жодино, ул. Сухогорядская, 56</p>		
Наименование (назначение)		Общая площадь
Административно-бытовой корпус (здание административно-хозяйственное)		2300,7 кв. м
		Инв. номер
		612/С-6109
<p>Обременения: Частичная аренда. Подробная информация на сайте www.cpo.by и www.ipmtorgi.by</p>		
<p>Земельный участок предоставлен Продавцу на праве постоянного пользования общ. пл. 0,3497 га</p>		
<p>Начальная цена с учетом НДС 20 % – 1 521 506,88 белорусского рубля Шаг аукциона – 76 075,34 белорусского рубля</p>		
Порядок ознакомления	<p>Ознакомление заинтересованных лиц с предметом электронных торгов осуществляется в рабочие дни с 9.00 до 16.00. Ответственное лицо: Пинчук С. Н., контактный телефон +375 29 623 32 40</p>	
<p>Задаток 1 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY60BLBB30120191021390001001 в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBVY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»</p>		
Срок подписания договора купли-продажи	15 (пятнадцать) рабочих дней после электронных торгов	
<p align="center">Условия оплаты предмета электронных торгов</p>		
<p>Победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %, обязан оплатить предмет аукциона в соответствии с договором купли-продажи, но не позднее 30 (тридцати) дней со дня проведения торгов, если иной срок не установлен собранием (комитетом) кредиторов</p>		
<p>Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов, установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги» размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by</p>		
<p>Победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить установленное вознаграждение в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов</p>		
<p>Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона</p>		
<p>Предыдущее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» 09.06.2018 г.</p>		
<p>Дата, время и место проведения электронных торгов: 08.10.2018 в 14.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» (www.ipmtorgi.by). Аккредитованному участнику, подавшему в адрес организатора торгов пакет документов и прошедшему предварительную регистрацию, ЭТП предоставляется время до начала торгов в режиме реального времени для заключительной регистрации (начало заключительной регистрации за 2 часа до начала электронных торгов). В случае непрохождения регистрации участник к торгам не допускается. После прохождения регистрации участник получает доступ в аукционную комнату, где ожидается старта торгов в режиме онлайн</p>		
<p>Дата и время окончания приема документов (предварительная регистрация): 05.10.2018 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703</p>		
Контактные телефоны	+375 17 280-36-37; +375 29 317-95-42. Email: auction@cpo.by	

РЕЗУЛЬТАТЫ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «АВТО ОТ МАСТЕРКАРД. АВГУСТ».

Организатор рекламной игры: ЗАО «Сэлмон-Графикс», юридический адрес: 220073, г. Минск, ул. Ольшевского, д. 22, пом. 11, ком. 43, УНП 100843219, зарегистрировано решением Минского горисполкома от 2 декабря 2008 г.

Рекламная игра называется «Авто от Мастеркард. Август». Срок проведения рекламной игры: в период с 1 августа по 28 сентября 2018 года (включая периоды розыгрышей и вручения призов).

Территория проведения рекламной игры: автозаправочные станции предприятий по нефтепродуктообеспечению, входящих в состав Государственного производственного объединения «Белоруснефть», находящихся в Республике Беларусь.

Свидетельство о государственной регистрации рекламной игры № 3327, выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь 18 июля 2018 г.

В рекламной игре приняло участие 106 036 физических лиц. Призовой фонд разыгран полностью.

Победитель рекламной игры «Авто от Мастеркард. Август»:

Главный приз № 1 – Автомобиль: ŠKODA Rapid Active, № кузова ХW8AG2NH5JK135253 и денежные средства для уплаты налога в размере 3 687,52 белорусского рубля				
№ п/п	№ Шанса	Номер карты	ФИО победителя	Населенный пункт
1	104 308	70833700950015102760010	Москаленко Александр Леонидович	Старые Ранчицы

Телефон горячей линии по вопросам проведения рекламной игры: (МТС – 033, Velcom – 029, Life – 025) 6 431 431, круглосуточно.

		<ul style="list-style-type: none"> Организация аукционов Оценка всех видов имущества 	
<p align="center">Извещение о проведении аукциона</p>			
Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703		
Продавец	ОАО «Управление Строймеханизации», г. Минск, ул. Промышленная, 23, пом. 23, тел. 8017-344-51-51		
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46		
Адрес ЭТП	www.ipmtorgi.by		
<p align="center">Предмет электронных торгов – Транспортные средства и спецтехника, расположенные по адресу: г. Минск, ул. Промышленная, 11а</p>			
№ лота	Инв. №	Наименование предмета аукциона, год выпуска	Начальная стоимость, бел. руб. с учетом НДС
1	1070	Автобетоносмеситель МАЗ 6303 СМБ-372-20 (рег. знак АМ 2569-7)	15 960,00
2	1097	Автомобиль МАЗ 533605-220 (рег. знак АК 4106-7)	16 080,00
3	419	Автомобиль УАЗ 3909 (рег. знак АА 3759-7)	6 600,00
4	1005	Автомобиль МАЗ 21074 (рег. знак 5208 IX-7)	1 044,00
5	1159	Прицеп ТР-050-03 (рег. знак 5960 АА-7)	2 760,00
6	1321	Автомобиль КАМАЗ 65115 (рег. знак АН 0794-7)	16 560,00
7	293	Автомобиль МАЗ 54323 (рег. знак АР 1293-7)	3 120,00
8	1173	Полуприцеп PL 1212 (рег. знак А9824В-7)	432,00
9	335	Автомобиль МАЗ 54323 (рег. знак АР 2652-7)	7 440,00
10	1153	Полуприцеп PL 1212 (А 9985В-7)	336,00
11	657	Виброкоток VM651	56 160,00
<p align="center">Спецтехника, расположенная по адресу: Карьер Веснянка 2, Логойский р-н</p>			
12	627	Дробилка щековая на гусеничном ходу EXTEC 12	195 600,00
<p>С подробной информацией по предмету аукциона можно ознакомиться на сайте организатора аукциона WWW.CPO.BY</p>			

Задаток 10 % от начальной цены лота в белорусских рублях перечисляется на р/с № BY60BLBB30120191021390001001; в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBVY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 10 рабочих дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов, установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги» размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить установленное вознаграждение в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона

Дата, время и место проведения электронных торгов: 25.10.2018 в 11.00 (первый лот), каждый следующий лот с интервалом 10 минут, на ЭТП «ИПМ-Торги» (www.ipmtorgi.by). Аккредитованному участнику, подавшему на адрес организатора торгов пакет документов и прошедшему предварительную регистрацию, ЭТП предоставляется время до начала торгов в режиме реального времени для заключительной регистрации (начало заключительной регистрации за 2 часа до начала электронных торгов). В случае непрохождения регистрации участник к торгам не допускается. После прохождения регистрации участник получает доступ в аукционную комнату, где ожидается старта торгов в режиме онлайн

Дата и время окончания приема документов (предварительная регистрация) на ЭТП ipmtorgi.by: 23.10.2018 до 17.00.

Контактные телефоны +375 17 280-36-37; +375 29 317-95-42.
Email: auction@cpo.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА СВИСЛОЧСКОГО ФИЛИАЛА ГРОДНЕНСКОГО ОБЛПОТРЕБОБЩЕСТВА

<p align="center">ЛОТ № 1</p>			
Предмет торгов, краткая характеристика	Капитальное строение инв. № 413/С-20676 (безалкогольный цех) общей площадью 1064,9 кв. м, кирпичное, 1969 г. п. Капитальное строение инв. № 413/С-19954 (кондитерский цех) общей площадью 564,9 кв. м, кирпичное, 1975 г. п., составные части и принадлежности: подвал, пристройка. Капитальное строение инв. № 413/С-19952 (весовая) общей площадью 80,0 кв. м, кирпичное. Капитальное строение инв. № 413/С-20677 (здание отбора проб воды) общей площадью 4,9 кв. м, кирпичное, 1969 г. п. Капитальное строение инв. № 413/С-21120 (трансформаторная подстанция), высота – 0,9 м, 1977 г. п.	Капитальное строение инв. № 413/С-20675 (цех минеральной воды) с двумя пристройками и террасой общей площадью 1547,2 кв. м, кирпичное, 1975 г. п., составные части и принадлежности: асфальто-бетонное покрытие 1529 кв. м; покрытие из бетонной плитки 157 кв. м; бордюр тротуарный 24,7 м; бордюр дорожный 45,3 м; ограждение (4 шт.); ворота (2 шт.); калитка; площадка ТБО	Капитальное строение инв. № 413/С-20678 (артезианская скважина минеральной воды), составные части и принадлежности: павильон, артезианская скважина минеральной воды, дорожка
	Информация о земельном участке, ограничения прав	Площадь 1,7298 га, кадастровый номер 425250100001000418, назначение – содержание и обслуживание зданий и сооружений. Водоохранная зона водных объектов (1,7298 га)	Площадь 0,4150 га, кадастровый номер 425250100001002178, назначение – обслуживание здания цеха минеральной воды. Водоохранная зона водных объектов (0,4150 га); охранный зона сетей и сооружений газоснабжения (0,0136 га)
<p>Местонахождение имущества: Гродненская обл., Свислочский р-н, г. Свислочь, ул. Волковыское шоссе, д. 1, 1А, 1Б</p>			
Начальная цена	574 613 руб. 00 коп. с учетом НДС	Сумма задатка (5 %)	28 730 руб. 00 коп.
<p>Сведения о продавце: Свислочский филиал Гродненского облпотребобщества, г. Свислочь, ул. Комсомольская, 6, тел. 8 (01513) 32495</p>			
<p>Сведения об организаторе торгов и номер счета для перечисления задатка: Гродненское областное учреждение финансовой поддержки предпринимателей, г. Гродно, ул. Мицкевича, 8, тел. 8 (0152) 74 49 11, номер счета BY65BLBB30150500481906001002 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской обл., г. Гродно, ул. Мицкевича, 3, код BLBBVY2X, УНП 500481906</p>			
<p>Срок заключения договора купли-продажи: в течение 5 рабочих дней с даты проведения торгов. Условия оплаты: по договоренности сторон</p>			
<p align="center">Торги состоятся 23 октября 2018 года в 12.00 по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8</p>			
Срок подачи документов для участия в торгах	по 17 октября 2018 года включительно до 16.00 по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8		
<p align="center">Условия участия и порядок проведения аукциона на сайте www.fincenr.by, телефоны для справок: 8 (0152) 74 49 11, 77 23 79</p>			

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ.

Открытое акционерное общество «Могилевхимволокно» 2 октября 2018 г. в 14.00 проводит открытый повторный аукцион по продаже неиспользуемого имущества

Собственник, продавец и организатор аукциона – ОАО «Могилевхимволокно», г. Могилев-35.
Предмет аукциона:

№ пп	Наименование	Инв №	Год выпуска	Начальная цена продажи			Задаток для участия в аукционе руб.
				без НДС руб.	НДС 20 % руб.	с НДС руб.	
1	Автомобиль ГАЗ-3110, гос. № 46-00 TAB	5040048300	01.05.2003	558,74	111,75	670,49	67,05
2	ГРУЗОВОЙ АВТОМОБИЛЬ ГАЗ-5204, гос. № 83-75 TM	5040022700	01.08.1987	917,29	183,46	1 100,75	110,08
3	АВТОМОБИЛЬ КАМАЗ-53213, гос. № 3470 TE	5040028600	01.09.1989	5 101,89	1 020,38	6 122,27	612,23
4	АВТОМОБИЛЬ КАМАЗ-53213, гос. №34-71 TE	5040028400	01.09.1989	5 101,89	1 020,38	6 122,27	612,23
5	АВТОМОБИЛЬ КАМАЗ-53213, гос. №34-72 TE	5040028300	01.09.1989	5 101,89	1 020,38	6 122,27	612,23
6	Автомобиль МАЗ-437041-262, гос. № 18-58 ТВ	5040048500	01.04.2005	1 708,43	341,69	2 050,12	205,01
7	АВТОМОБИЛЬ ГАЗ-3307 (с изотермическим фургоном)	5040042700	01.05.1995	1 153,15	230,63	1 383,78	138,38
8	АВТОМОБИЛЬ ГАЗ 3307 С ПРОМТОВ. ФУРГОНОМ	5040042900	01.05.1995	1 153,15	230,63	1 383,78	138,38
9	Автомобиль ГАЗ 3307 с промтоварным фургоном	5040046100	01.05.2000	1 156,16	231,23	1 387,39	138,74
10	АВТОМОБИЛЬ РАФ-2203-01, гос. № АВ 3765-6	5040041600	01.01.1994	698,50	139,70	838,20	83,82
11	Грузо-пассаж. фургон на базе УАЗ-3303, гос. № 1837 TAA	5040036100	01.03.1992	390,92	78,18	469,11	46,91
12	Полуприцеп МТМ-933044, гос. № 14-04 ТМ	5040048000	01.12.2002	1 238,77	247,75	1 486,52	148,65
13	Полуприцеп МАЗ-938040, гос. № 7462 ТА	5040047100	01.01.2001	1 148,84	229,77	1 378,60	137,86
14	АВТОПОЛУПРИЦЕП ГОША ТАМ, гос. № 7618 ТА	5040032800	01.12.1990	5 397,78	1 079,56	6 477,34	647,73
15	АВТОПРИЦЕП ГКБ-8350, гос. № 78-98 ТА	5040011300	01.06.1981	443,14	88,63	531,77	53,18

Имущество продается без условий на торгах в форме открытого аукциона с применением метода повышения начальной цены, с шагом 10 процентов от предыдущей названной цены. Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену.

К участию в аукционе допускаются резиденты и нерезиденты Республики Беларусь, которые своевременно подали заявления на участие в аукционе с приложением необходимых документов, внесли в установленном порядке задаток, который перечисляется не позднее 2 октября 2018 года на расчетный счет ОАО «Могилевхимволокно» № BY61AKBB3012023759167000000 в филиале № 700 МОУ ОАО «АСБ Беларусбанк», БИК АКBBVY21700, УНП 700117487, ОКЮЛП 700117487, ОКПО 002040797000, заключили соглашение о правах и обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

К заявлению, подаваемому для участия в аукционе, прилагаются: юридическим лицам Республики Беларусь или индивидуальным предпринимателям – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию, без нотариального засвидетельствования, заверенная банком копия платежного поручения о перечислении задатка; физическим лицам – копия документа, удостоверяющего личность, копия платежного поручения или приходный кассовый ордер о внесении задатка в кассу банков;

иностранным юридическим лицам – копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть получена не ранее 6 месяцев до даты подачи заявления на участие

в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансово-состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованные в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык, копия платежного поручения о перечислении задатка.

Срок подачи заявления: с момента выхода публикации настоящего извещения в рабочие дни с 9.00 до 17.00 по адресу: г. Могилев-35, ОАО «Могилевхимволокно», каб. 1001. Последний день подачи заявления – 1 октября 2018 года до 17.00.

Победитель торгов возмещает продавцу стоимость затрат на проведение аукциона.

Оплата стоимости товара осуществляется Покупателем на условиях 100 % предварительной оплаты не позднее 30 банковских дней с момента заключения договора. Заключительная регистрация участников торгов состоится.

Срок заключения договора – не позднее 20 рабочих дней с момента подписания сторонами протокола о результатах проведения торгов.

Заключительная регистрация участников торгов состоится 2 октября 2018 г. с 13.30 до 14.00 на 1-м этаже здания заводоуправления ОАО «Могилевхимволокно».

Условия регистрации, порядок участия в торгах размещены на интернет-сайте ОАО «Могилевхимволокно» по адресу: www.khimvolokno.by. Контактный телефон (8-0222) 49-90-47.

Аляксей КУЛАКОЎ
Аляксей працуе гукарэжысёрам. А яшчэ ён крыху прэзіянт, трохі паэт, у меншай ступені драматург, карацей — летуценнік.

Заўсёды любіў казкі, таму спрабуе ператварыць усё рэальнае ў казачнае. Часам паспяхова.

ВЕТРАЗЬ

Яны сплывалі на караблях. Збягалі. Сутаргава хапалі квіткі на круізныя лайнеры і паромы, цягнулі з сабой грувакскія чамаданы. На востраве пачалася паніка. Экалагічная катастрофа застала людзей, як звычайна такое бывае, знянацку. Грузавыя судны, вывяргаючы клубы дыму, плылі далей і далей.

— Толькі б усё нажытае дабро не прапала!

Сярод людзей быў адзін дзівак. У той час, калі ўсе пакавалі валізкі, набівалі аўтамабілі сваім хатнім начиннем, ён узяў толькі заплеchnik з самым неабходным. І сядзеў на беразе ды майстраваў човен з адным толькі ветразем. Усе смяяліся з яго. Разумнікі казалі: «Ну куды ў сваім няшчасным парусніку сплывеш? У моры можа здарыцца страшны шторм, ды і наогул, як ведаць, куды цябе панясе вецер?» Людзі рабілі стаўкі, які вецер мацнейшы: вецер у яго галаве, ці той, што загубіць яго лодку?

Але ён не слухаў.

Надышоў час, човен быў гатовы. Наш дзівак выйшаў у адкрытае мора. Яго насіла, матляла па бязмежных водных прасторах. Як і любога з нас, яго пастаянна наведвалі сумненні, але ветразь нёс усё далей і далей у супрацьлеглым напрамку ад астатніх караблёў.

І вось, здаецца, ён зусім адзін, і надзеі не засталася... Але раптам перад ім з'явіўся астравок, зялёны, чысты і пустэльны. А побач з ім гойдаўся на хвалях яшчэ адзін

човен, чымсьці падобны да яго ўласнага. І стаяла дзяўчына — хутчэй за ўсё, яшчэ адна такая ж дзівачка.

Там, куды збеглі ўсе людзі, здарылася новая экалагічная катастрофа. А той маленькі востраў, дзе засталіся гэтыя двое, застаўся такім самым, зялёным і чыстым. Нейкая незразумелая логіка, так?

Дзівакі, што з іх узяць.

ЗЛАЧЫНСТВА

Выдаўся цяжкі, пахмурны дзень. Стаміўшыся пасля працы, я зайшоў у маленькую, але ўтульную краму, каб купіць сабе чаго-небудзь паесці. Стаяў каля касы, а прадавачка і кажла:

— З вас дзве ўсмешкі, калі ласка.

Я пакорліва ўсміхнуўся. Яна ўважліва паглядзела і адказала мне лёгкай усмешкай. Убачыўшы сваю рэшту, я, па-ранейшаму мурны, пайшоў дадому.

Калі нешта здзівіла, растлумачу. Прайшло ўжо з сотню гадоў, як эмоцыі і пачуцці сталі «на вагу золата». Літаральна. Чалавецтва рухаецца наперад, гаджэты, дэвайсы, роботы, урбанізацыя, звышхуткасныя аўтамабілі, інтэрнэт, сацыяльныя сеткі. Усе заматаліся настолькі, што амаль развучыліся праяўляць эмоцыі, радавацца дробязям.

Людзі забыліся, як гэта — любіць ды кахаць. Пазней аўтарытэтных навукоўцаў канчаткова давялі, што каханне не існуе, і людзі зусім перасталі ўлюбляцца.

І тады было вырашана перайсці на новую валюту. Быў распрацаваны метады, у адпаведнасць з якім зарплату выдалі моцнымі абдымкамі, а за выдатную працу часам глядзілі па жывоціку. Гэтага зарада хапала, каб расплавацца за тавары, паслугі і наогул каб жыць.

На дварэ 29 жніўня 2500 года, на маім твары подых восені. Я зашпіліў паліто, якое, дарэчы, купіў за два поціскі рукі і адзін пацалунак у шчоку. Наміналаў гэтай цудоўнай валюты хапала: жуйку можна купіць за падміргванне, прадукты абыдцца ў асноўным у парачку усмешак, новую машыну набыць можна за дзясятка моцных абдымашкаў, а кватэра абыдзецца, вядома, у тры сотні пацалунаў у шчоку, не менш.

Сутнасць у тым, што ў сучаснага чалавека шмат з сябе выдушыць не атрымаецца. Вядома, у такім грамадстве не абыходзіцца без фальшываманетчыкаў і жулікаў — яны крывадушна ўсміхаюцца. Ёсць і рабаўнікі, якія гатовыя вы-

трасці з банка пачуццяў усю пшчоту. Існуе і спецыяльная эмацыянальная паліцыя, якая прадухіліць усе незаконныя правыя эмоцыі.

А я іду па сцэжцы і падазрона азіраюся. Чаму? Бо я — злачынец.

Справа ў тым, што насуперак меркаванням аўтарытэтных навукоўцаў, насуперак модзе і звычкам, я закахаўся. А значыць, я казачна багаты. Лічыце, падполны мільянер.

ПАЛАВІНКИ

Дзіўна гэта.

Здараецца, мы абдымаем адно аднаго так моцна, што складана адліпнуць, быццам клеём запэцканяны. Нам складана развітацца, быццам бачымся апошні раз, сумуем і радуемся разам, быццам частка чагосьці цэлага.

Не ведаю, як уладкаваны гэты свет, але вось нам у дзяцінстве тлумачылі задачкі на яблыках там усялякіх, грушах і апельсінах. Дык вось, уявіце. У пана Бога кілаграм апельсінаў. І ён бярэ адзін, разразае на палавінкі і кідае ў гэты свет, каб яны знайшлі адна адну і сталі адным паўнаватасным, сакавітым, смачным апельсінам. І так абываецца з усім кілаграмам.

Пан Бог як быццам правярае нас, ставіць свае эксперыменты, стварае лабірынт, у які кідае дзвюх мышак, каб даведацца, ці вартыя яны шчасця, калі знойдуць адно аднаго?

А калі багоў шмат? Тады, напэўна, гэта падобна на букмекерскую кантору, у якой багі ставяць свае стаўкі, «знойдуць — не знойдуць». Ім у небе таксама хочацца забаўляцца. А ўявіце, як ім пацешна, калі палавінкі знаходзяцца, але не свае... Скажам, было шмат кілаграмаў рознай садавіны і агародніны, ён парэзаў і перамяшаў усё гэта ў салату. І як тут знайсціся?

А людзі, па сутнасці, істоты дурныя, ім хочацца палавінку і не важна, што ты, напрыклад — ананас, а яна — авакада. І што гэта атрымаецца? Ананаканда? Аваканас? Нават гучыць недарэчна. А ў жыцці так бывае, ёсць пары зусім адно аднаму не падыходзячыя, і ўсё ў іх не тое, і ўсё ў іх не так. А потым жэняцца і ўсё жыццё адно аднаго праклінаюць.

Яны, хутчэй за ўсё, абое добрыя, толькі выбралі не сваю палавінку.

А вы што за фрукт? Або ягада? А, можа, гародніна? Ці... пячэнька?

ЛАНА доўга выбірала букет для гэтай незнаёмай дзяўчыны. Нязграбная ў словах, яна імкнулася звязаць тканіну адносна паднашэннямі — старадаўняя мова вагагі была больш зразумелая і менш балючая за прамовы, якія перасякаліся ў паветры, нібы нажы.

Лана пакідала людзям столькі, колькі вымагала сітуацыя. Яна лічыла хабар самай натуральнай формай афіцыйных стасункаў,

заслону» надае свабодным вандроўкам значнасці. Але Лана больш не спрабавала размаўляць — яна ведала, як лёгка несці пачуццё ў падарунках, жэстах, позірках, рытме рухаў і набліжэнняў. Дзеці лічылі Лану нецікавай дачкой багатых бацькоў, якой няма чаго паказаць, акрамя сваіх грошай. Толькі некаторыя разумелі, чаму яна маўкліва цягне рукі са скрынкі ў хрумсткай прыгожай паперы. Звычайна ў іх не было чаго

ця: замежныя мовы, усмешку без жадання ўсміхнуцца, матэматычны падлік карыснасці знаёмства... А яна маўчала, яна шукала стужкі для падарункаў, дыхала плебейскім паветрам кухняў бабуліных сябровак і хавала паштоўкі, якія пакуль няма каму падпісаць.

Кахоцкія неяк «убілі» ў яе кепскаватую польскую і выправілі вучыцца ў Варшаву.

Калі Лана кінула там гістфак, бацькі параілі ёй знайсці працу

Дар'я ТРАЙДЭН

«Апавяданні, нанізаныя на адну нітку, як пацеркі, — так напісана ў прадмове да трох твораў гэтай маладой аўтаркі, змешчаныя ў адным нумары. І далей: «... адчуванне крохкасці шчасця, адчуванне самой сябе ў свеце, адчуванне свету — у сабе». Такія яны, творы Дар'я, такая ў іх мэта. Чытачам «Чырвонкі. Чырвоная змены» прапануецца адзін з гэтых твораў.

НЯМАЯ ЛАНА

спакойным і мудрым шляхам да пажаданага. Падарунак быў яе вітальным словам, яе падзякай, яе цвёрдай любоўю, яе нерашучай надзеяй на блізкасць.

Старыя багі патрабавалі падарункаў і хабараў, каб пераканацца ў адданасці мэце, у чысціне малітвы. Рэч патрэбная для таго, каб зазірнуць у сэрца і ўпэўніцца: чалавек ведае, што жыццё — гэта бясконцы абмен. Рэч патрэбная для таго, каб праверыць, ці адрознівае чалавек сутнасць падарунка і хабару.

Сям'я Кахоцкіх многа пераязджала: Лана нарадзілася ў Германіі, праз чатыры гады яны пераехалі ў Ізраіль, праз тры вярнуліся ў Беларусь — і мовы ў ёй змяшаліся і заблыталіся, чужая і смешная для дзяцей Франкфурта і Хайфы, на новым месцы яна не хацела зноў цягнуць насцярожаную грэблівасць. У Брэсце да Кахоцкіх, дарэчы, ставіліся з павагай — памяць пра «жалезную

даць ёй, акрамя сваёй прысутнасці, дотыку, гарманічнага рытму хады, белага дарогі пасярод рудых дрэваў. Але гэта быў правільны адказ — яны давалі тое, што маглі, тое, чаго ў Ланы не было.

З тымі, хто ружавеў і прымаў падарункі ў хваляванні, хто абяцаў вачыма помніць яе і лашчыць гэтую рэч, такую прыгожую, патрэбную, — з тымі Лана была шчаслівая.

«Ігнат, што з ёй рабіць? Яна набывае сяброў за грошы, дзічыцца, слова не выцягнуць. Што з яе будзе, калі працягне так тыркаць усім банцікі і каробачкі?» — маці клапацілася пра Лану, як клапоцяцца ўсё жанчыны, расчараваныя знешнасцю ці здольнасцямі любімых дзяцей.

«Нічога, усё зразумее», — Кахоцкі паціснуў плячыма. Бізнес без лёгкіх стымуляцый і сімуляцый не працуе, таму Лана, можа, і не дурніца. Ён развіваў у дачцэ іншыя навыкі забяспечанага жыц-

(і пажадана ў сталіцы, каб яна глядзела на шчаслівых мінскіх студэнтаў — і адчувала сорам, і рыхтавалася да іспытаў, і сніла сябе першакурсніцай, пажадана факультэта міжнародных адносін).

Але Лана ўладкавалася фларысткай, працавала ноччу, палову дзён тыдня спала, а другую палову бавіла без шчаслівых студэнтаў і іншых герояў чужых фантазій. Спачатку яна жыла ў кватэры бацькоўскіх сяброў — сямейнай пары навукоўцаў, якія ў той час паехалі нешта вывучаць у Швецыі. Калі тыя вярнуліся, Ланіна адзінота якраз пералівалася цераз край усіх кубкаў, і рукі стаміліся ад дотыкаў да нежывых непатрэбных падарункаў, і пах кветак, якія пойдучы да чужых каханак, пазбаўляў прытомнасці.

Лана пачала шукаць новы дом.

Знаёмы даў Лане нумар дзяўчыны, ад якой з'ехала суседка.

Яны дамовіліся на сустрэчу праз «Фэйсбук» і, здаецца, паразумеліся, але ўсё роўна было страшна, і сэрца кожную ноч атрымлівала назад нераскрытыя пакункі, і сны поўніліся шапаценнем паперы для падарункаў, і гэты шум зліваўся ў словы без сэнсу — яна прачыналася ў жаху ад таго, што страціла разуменне чалавечай мовы і назаўсёды застаецца адна.

Лана абрала сціплым светлафіялетавым кветкі.

Была ранняя вясна. Снег пачаў сыходзіць, але пакуль ляютна. Ён гуліва пакідаў сваю бялізну пад вокнамі і дрэвамі, ціха падаў раніцай, каб адрозу растаць — на тварах (белых-белых), на каўнярах (мяккіх, мёртвых), на вейках (цвёрдых, сонных, жывых).

У думках Лана адрозу пачала зваць яе Суседкай. Лана паспела столькі сказаць гэтым фіялетавым кветкам, так выкшталцона вылічыла будучыню па падабенстве яе вачэй і плячэткаў, што здавалася: яны ўжо даўно знаёмыя.

Суседка ўзяла букет. Перад тым як адвесці руку назад да цела, дзяўчына патрымала яе ў паветры, быццам спрабавала прызвычаіцца да вагі фіялетавых кветак, вывучыць перахрыст сцяблін. А пасля рука з букетам прыціснулася да грудзей, і гэты парывісты жэст азначаў ціхае «дзякуй».

Лана насіла кветкі штотыдзень.

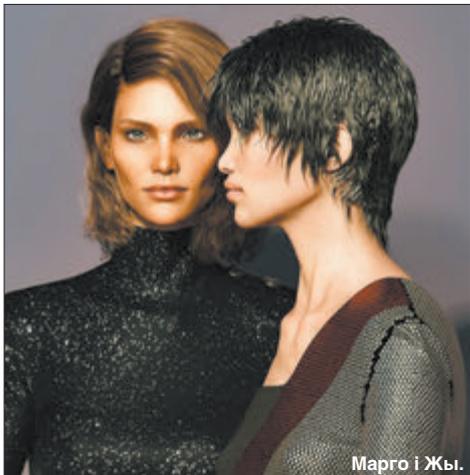
Ставіла букеты ў высокую крышталёвую вазу з краю стала, і пах прахалодных лісцяў і пялёсткаў абводзіў заплешчаныя вочы, сціснутыя вусны, раскіданыя ў снах валасы. Празрыстасць вачэй і крыштально прыцягвала першыя ранішнія промні, якія адбіваліся на суседчынай шчаці. Тая прачыналася ад дотыку святла, бачыла букет з белага атласнай стужкай — і ён быў для яе кнігай, размовай, пажаданнем, бутонам новага дня, што распускаўся дзеля яе адной.

SEX=БАЛАСЫ

МіраЖЫ нашага часу

«Івета, Лізета, Мюзета, Жанета, Жаржэта... Пакуль вы са мной, клянусь, мая песня не спета...» Можна памятаеце гэтыя словы ў выкананні Андрэя Міронава? Дык вось, што датычыцца «спетай песні» ў алегарычным сэнсе... Выканаўца як у ваду глядзеў шмат гадоў таму: «Але вы, мае ўчарашнія сяброўкі, са мной будзеце заўжды...» Думаю, неўзабаве «ўчарашнія сяброўкі» сапраўды застануцца толькі ў памяці. («— Ало, хто гэта? — Наташа. — Якая Наташа? Я штурк сем ведаю... — Як гэта якая? Мы ж пераспалі, у нас быццам адносіны нават... — Ведаеш, ты вось зараз увогуле нічога не ўдакладніла») І многія будуць спяваць тую ж песню на зусім іншы капыл і з іншымі імёнамі. Як вам, напрыклад, Марго, Жы, Шуду? У першай — еўрапейскія рысы твару, у другой — азіяцкія, трэцяя — цемнаскурая... Але справа не ў гэтым, як і не ў магчымай немілагучнасці імён. Усе яны не рэальныя дзяўчаты, а... віртуальныя мадэлі. І што, спытаеце вы? А тое, што ў мадэльным бізнесе больш непатрэбныя жывыя людзі, іх замяняюць намалёваныя, зробленыя па тэхналогіі дапоўненай рэальнасці...

Памятаеце фільмы эпохі нямога кіно? Асабіста мне яны з-за адсутнасці гуку і спецыфікі здымак нагадваюць марыянэтанчы тэатр. Быццам не людзі ў кадры, а нейкія лялькі. («Так і не змаглі з жонкай прыдумаць нагоду для скандалу, таму проста пачалі біцца моўчкі») Кажуць, гісторыя паўтараецца па спіралі. Віртуальныя мадэлі — чым не яе чарговы віток? («Заўсёды ёсць крыху праўды за кожным «я жартую», крыху ведаў за кожным «я не ведаю», крыху эмоцый за кожным «мне без розніцы» і крыху болю за кожным «усё добра») Не тое, каб я быў фанатам мадэляў, але, як і любы іншы мужчына, змагу назваць колькі імёнаў з гэтай сферы: Сіндзі Кроўфард, Клаўдзія Шыфер, Наомі Кэмпбел... («На секс-бомбах не адзін шлюб падарваўся») Гэта «зоркі» першай велічыні, а колькі там яшчэ іншых чароўных стварэнняў?

Марго і Жы.

(«— Дзяўчына, можна вас праводзіць? — Позіркам, малады чалавек, толькі позіркам») І тут я найперш згодны з тымі, хто кажа, што тыя самыя намалёваныя мадэлі могуць адабраць працу, рабочыя месцы ў жывых людзей. («Табе сумна, адзінока і няма чым заняцца? Прыходзь да мяне, памый, прыгатуй, прыбярэ посуд!») Наіўным было б думаць, што тэхналогія не пранікне ў мадэльны бізнес. Гэта ж усё грошы. Напрыклад, нікога ж ужо не здзіўляюць рэалістычныя лялькі ў секс-індустрыі. Усе гэтыя Фані, Габрыэлы... Ды што там! Ужо стварылі секс-робата і для жанчын. «Знаёмцеся», яго завуць Генры, і ён выконвае не толькі сексуальныя функцыі, але і можа пажартаваць, весці гутарку і гаварыць кампліменты. («Кожная дзяўчына хоча сабе такога мужыка, якому яна можа ў дзве гадзіны ночы сказаць «хачу чаго-небудзь смачненькага», а мужык, нягледзячы на тое, што ён вельмі моцна хоча спаць, мог адказаць: «Ну хаці».) Робат мае шэсць кубікаў прэса, па заказе кліенткі можна змяніць яго рост, колер вачэй і іншыя параметры. Мара адзінокай жанчыны, як сцвярджаюць распрацоўшчыкі Генры. («— Давід Сямёнавіч, адкуль у вас гэты шарм? — ??? — Вы яшчэ нічога не спыталі, а я ўжо згодная») Кошт новага робата складае ад 11 да 15 тысяч долараў у залежнасці ад комплектацыі. Так і хочацца ўсклікнуць: «О, Генры?!» Мадэльным дамам цяпер, наадварот, не трэба плаціць велізарныя сумы супермадэлям, каб тыя рэкламавалі іх прадукцыю. Патрэбную дзяўчыну намалюе мастак і апрацавае ў тое, што патрэбна. («Добра быць жанчынай: ведаеш, што тваё месца на кухні. А як вам, мужыкам? Шукай сябе ў гэтым вялікім і жорсткім свеце...») Для віртуальнай мадэлі тут адзіны дакладны плюс: яе ніяк не напужаеш прывідам прадзюсара Харві Вайнштэйна. («— Ты як з тваімі данымі патрапіў у прафесію? Блат? — Які Блат?! СястЛа!»)

І вось тут многія гавораць ужо пра больш глабальную праблему, чым магчымая страта рабочых месцаў жывымі мадэлямі пасля з'яўлення лічбавых. («Я вас умалюю, 95 працэнтаў вашай «прыгажосці» я магу прыбраць вільготнымі сурвэткамі») Паўстае пытанне пра тое, чаго ж насамрэч хочаць ад чалавека? Бо відавочна, скажам так, палітыка двайных стандартаў. («Самыя прыгожыя вочкі зараз чытаюць гэтыя радкі... Ды жартую... Гартай далей») Пакуль цэлая індустрыя змагаецца за пазітыўнае стаўленне да паўнаты на подыуме, мадэльны дом навязвае іншы трэнд — стройных лічбавых мадэляў. («Прынц на белым кані! Дзе ты, жывёліна? Маруся, 85 гадоў».)

Карыстальнікаў сацыяльных сетак здзівіла, наколькі добра зчыліва многія прынялі з'яўленне намалёваных мадэляў. Вядома, бо іх знешнасць нясе рысы Майкла Джэксана, Дэвіда Боўі, Ціны Цёрнер і Прынца. («— Я цяпер феміністка! — Света, з тваім памерам грудзей нельга быць феміністкай!») Сталі гаварыць, што індустрыя моды цяжка прыняць той факт, што ўсе людзі — розныя, што прасцей намалёваць, чым апрацаваць жывога чалавека. («— Софачка, што табе падарыць — смартфон ці завушніцы? — Фіма, такі футра, і каб у адной кішэні быў смартфон, а ў другой — завушніцы».)

Як бы там ні было, не трэба забывацца, што насамрэч Марго, Жы, Шуду і іх «сябровка» не існуе, гэта міражы. А таму... Як там далей? «Івета, Лізета, Мюзета, Жанета, Жаржэта, Калета, Палета, Кларэта, Фларэта, о, Марыета...» За тых, хто побач з намі — Інэс, Ліз, Муз, Жанн, Палін, Клар, Марын. За спраўных і сапраўдных!

Кастусь ХАЦЕЛАЎ-ЗМАГЕЛАЎ.

«ДЗЕЛЯ АЛІМПІЯДЫ
СТАЛА ДЗЮДАІСТКАЙ»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Кажуць, што дзюдо — гэта спорт і філасофія ў адным...

— Для мяне ў першую чаргу гэта спорт, але любы яго від заўсёды выходзіць з чалавеку важныя і патрэбныя па жыцці якасці. У дзюдо, напэўна, гэта перш за ўсё воля. Калі ты змагаешся з апошніх сіл і нават прайграеш, трэба мець жалезны характар, каб прадоўжыць паядынак і не здацца.

«Гэта ў мяне, напэўна, з дзяцінства: я расла з двума старэйшымі братамі, з імі гулялі ў футбол і, вядома, біліся».

— Дзюдо — спорт для дзяўчат? Як маладыя людзі рэагуюць на тое, што вы займаецеся барацьбой?

— У асноўным са мной знаёмяцца спартсмены, а калі не, то, канешне, пытаюцца, чым я займаюся. Калі даведваюцца, што дзюдо, здзіўляюцца, кажучы, што гэта выключна мужчынскі від спорту. Але я сама так не лічу.

— Бацькі не супраць вашага захаплення?

— Не, нават наадварот. Калі ў шостым класе я вырашыла, што больш не хачу займацца спортам, мама выганяла мяне з дому на трэніроўку. Бацькі маю абсалютна спакойныя ў гэтым плане. Наогул, яны раскажваюць, што я была баявая ў дзяцінстве, прыйшла ў секцыю ў трэцім класе, туды мяне прывёў аднакласнік. Ішлі на заняткі па рукапашным баі, а на спаборніцтвах аказалася, што гэта дзюдо. Наогул не адрознівала гэтыя віды спорту ў дзяцінстве (усміхаецца). А калі б не яно, то ўсё роўна выбрала б што-небудзь, звязанае з барацьбой або спарынгамі. Гэта ў мяне, напэўна, з дзяцінства: я расла з двума старэйшымі братамі, з імі гулялі ў футбол і, вядома, біліся.

— Дзюдо моцна адрозніваецца ад іншых відаў барацьбы?

— Так, гэта заўважна і візуальна, таму што спартсмены выступаюць у кімано. Ёсць розніца і па стылі, прыёмах і ацэнках суддзяў.

— Як павінна выглядаць дзяўчына-дзюдаістка падчас паядынку?

— На ёй не павінна быць упрыгожанняў: завушніц, ланцужкоў і гэтак

далей. Валасы павінны быць высока заплеченыя, манікюр няяркага колору, пад кімано надзета белая майка. Некаторыя дзяўчаты выходзяць на паядынак з мейкапам, нарошчанымі вейкамі, але я гэтага не разумею: ты ж выходзіш змагацца, а не перад кімсьці красавацца.

— У звычайным жыцці таксама не любіце дзявочыя штучкі?

— Фарбуюся вельмі рэдка, але лічу, што кожная дзяўчына ўсё роўна павінна быць дагледжанай. Што датычыцца адзення, аддаю перавагу спартыўнаму стылю, бо з трэніроўкі часта даводзіцца ехаць на вучобу, потым назад, гэта проста больш зручна і практычна. Сукенкі надзяваю, але даволі рэдка.

— Чула, што жаночая барацьба часам нашмат больш жорсткая за мужчынскую...

— Гэта праўда, раней я баролася больш мякка, а потым паглядзела, як робяць гэта на дарослым узроўні і зрабілася больш жорсткай і агрэсіўнай. Жаночая барацьба хутчэй нават больш брудная, чым мужчынская. Час-

«Кажуць, што гэта выключна мужчынскі від спорту. Але я сама так не лічу».

то яго можна знайсці на ўсё. Так, часам бывае, што не ўдаецца сустрэцца з сябрамі або роднымі, але ты потым атрымліваеш ад гэтага бонусы ў выглядзе перамог. Самым важным мінусам у спорце, напэўна, з'яўляюцца траўмы. У мяне было вельмі шмат пераломоў, звычайна ў барцоў яны звязаны з локцямі і каленямі. Аднак больш ніколі не спыняў, а наадварот, стымуляваў на далейшую працу.

— Вы згадалі пра вучобу...

— Сёлета я скончыла ўніверсітэт у Гродне, атрымала спецыяльнасць «трэнер», зараз вырашыла працягнуць навучанне ў магістратуры. Акрамя адукацыі, гэта дае мне магчымасць выступаць за родны ўніверсітэт. У далейшым, магчыма, захачу служыць у войску ці працаваць у міліцыі. Мяне з дзяцінства прыцягваюць гэтыя сферы дзейнасці.

та дзяўчаты выкарыстоўваюць забароненыя прыёмы, дзесьці могуць пацягнуць за валасы або нават укусіць.

— Вам даводзілася калі-небудзь прымяняць свае навыкі не толькі ў спартыўнай зале?

— Толькі ў дзяцінстве. Цяпер спрабую вырашаць усе канфлікты словамі. Але калі раптам трэба будзе абараніць сябе, то зраблю гэта лёгка.

— На якія ахвяры даводзіцца ісці дзеля спорту?

— Многія спартсмены скардзяцца, што ім не хапае часу, а я перакананая, што калі захацець,

«Раней я баролася больш мякка, а потым паглядзела, як робяць гэта на дарослым узроўні».

— Што для вас Алімпійскія гульні?

— Я мару трапіць туды. Перабудавацца было нялёгка, таму што барацьба ў самба і дзюдо праходзіць па-рознаму, але дзеля Алімпіяды я пайшла на гэта. Літаральна на днях буду выступаць на дарослым чэмпіянаце свету, потым трэба будзе адабрацца на Еўрапейскія гульні ў Мінску, толькі потым буду думаць пра Алімпіяду.

— Ёсць прыклады спартсменаў, якія вас натхняюць?

— Так, гэта Ігар Макараў — адзіны ў Беларусі алімпійскі чэмпіён па дзюдо. Падабаецца, як выступае Марына Слуцкая. Яна стала чэмпіёнкай Еўропы, а каб дасягнуць гэтага, патрабуюцца характар і сіла волі. Яшчэ Дар'я Скрыпнік — прызёр чэмпіянату свету. На такіх спартсменаў хочацца раўняцца.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

ЧЫРВОНКА
ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №12

ад 19 лютага 2009 года выдана

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнік газеты —

рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»,
грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».Дырэктар — галоўны рэдактар
СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.Адказны за выпуск: рэдактар аддзела
Надзея НІКАЛАЕВА, рэдактар аддзела Сяргей РАСОЛЬКА.
Выдавец — рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».
Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.Кантактныя тэлефоны: 292 44 12, 287 17 41.
e-mail: info@zviastda.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве

«Выдавецтва «Беларускі Дом друку».

ЛД №02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 20.008.

Нумар падпісаны ў 19.30 19.09.2018 г.

Мы разам — Беларусь!

Краіна моцная рэгіёнамі: Пінскі раён

КУЛЬТУРА, ЭКАЛОГІЯ, ТУРЫЗМ — ЧЫМ ПРЫЦЯГВАЕ ПІНШЧЫНА

Жамчужына на Дняпроўска-Бугскім водным шляху, край балот, зямля багатая гісторыка-культурнай спадчынай, дзе на працягу стагоддзяў мірна ўжываліся розныя канфесіі і нацыянальнасці. Менавіта так можна ахарактарызаваць Піншчыну — самабытны край у самым сэрцы Беларускага Палесся, край, які заўсёды дынамічна развіваецца, дзе бачаць магчымасці. Аб прыярытэтах і перспектывах развіцця Пінскага раёна «Звяздзе» раскажаў старшыня Пінскага раённага выканаўчага камітэта Валерый РЭБКАВЕЦ (з 18.09.2018 года ўзгоднены Прэзідэнтам на пасаду першага намесніка старшыні Брэсцкага аблвыканкама).

Здабытак краіны

«Сёння мы стараемся рабіць усё, каб забяспечыць добрае жыццё нашых жыхароў. Пінскі раён — гэта экалагічны і культурны здабытак краіны. Мы робім усё, каб жыхары краю мелі ўсе неабходныя ўмовы для жыцця і працы, не горшыя, чым у сучасным горадзе. Якасць адукацыі ў раённай школе нічым не саступае гарадской. Добры спецыяліст будзе мець тут добрую зарплату. І дом пабудуе нашмат хутчэй за кошт нашых праграм, чым у сталіцы. У нас сёння ёсць

прыбытковыя прадпрыемствы, дзе можна рэалізаваць свой патэнцыял і жыць годна на Палескай зямлі», — раскажаў Валерый Рэбкевец.

Таксама ён бачыць кропку росту для раёна ў турыстычным кірунку. На Піншчыне мноства выдатных мясцін для любога віду адпачынку. Тут можна сплаўляцца па рэках, рыбачыць. Функцыянае больш за 20 аграздзіб. На тэрыторыі раёна ёсць два санаторыі: «Ясельда» і «Світанак», дзе прапануюць камфортныя ўмовы для адпачынку і шырокі спектр медыцынскіх паслуг. Таксама на тэрыторыі Пінскага

раёна ёсць адзіны ў краіне круізны лайнер, які ходзіць па рацэ Прыпяць з Брэста да Мазыра.

«У нас ёсць чым прыцягнуць турыстаў. Турыстычны кірунак развіты і гатовы сустрэць гасцей. Ёсць і прыродныя, і інфраструктурныя магчымасці. Разам з тым нас не ўключылі ў праграму бязвізавага рэжыму, які зараз паспяхова функцыянуе ў некаторых гарадах Брэсцкай і Гродзенскай абласцей. Цяпер мы прапрацоўваем гэтае пытанне. Бязвізавы рэжым пацягнуў бы пэўныя зрухі ў турыстычным бізнесе для развіцця рэгіёна», — адзначаў Валерый Рэбкевец.

Адзіны туркластар

А пакуль будзе разглядацца пытанне ўезду замежных грамадзян на тэрыторыю раёна без віз, на Піншчыне вырашылі сур'ёзна заняцца ператварэннем разрозненых турыстычных аб'ектаў і арганізацыяй у адзіны механізм. Па словах намесніка старшыні Пінскага райвыканкама Дзмітрыя ПАЛХОЎСКАГА, у Пінскім раёне цяпер працуюць над стварэннем адзінага турыстычнага кластара.

«Мы плануем уключыць у кластар усе суб'екты турызму раёна. У яго будуць уваходзіць аграздзібы, лагістыка, экскурсіі, культурна-гістарычныя цэнтры і суправаджальныя сэрвісы. Гэта дазволіць прапанаваць турыстам мноства паслуг адразу. У нас шырокі спектр кірункаў турызму. Мы можам арганізаваць і настальгічны турызм, і гістарычны, і прыродны. Але ўсе гэтыя кірункі пакуль вузкасפעцыялізаваныя. Мы хочам пашырыць іх магчымасці», — падкрэсліў Дзмітрый Палхоўскі.

Адным з важных фактараў для развіцця кластара будзе выкарыстанне інфармацыйных тэхналогій, якія б спрасцілі браціраванне нумароў у гасцініцах,

а таксама больш падрабязна разказвалі аб турыстычных маршрутах. Таксама цяпер вядзецца актыўная работа над сайтамі, які будзе своеасаблівым даведнікам па Піншчыне турыстычнай.

«Калі аб'яднаць усе нашы турыстычныя аб'екты ў кластар і трапіць пад праграму бязвізавага рэжыму, то гэта стала б істотным штуршком для развіцця Пінскага раёна. Турысты змаглі б часцей і прасцей нас наведаць. Гэта было б зручна і для жыхароў Польшчы, якія пастаянна сюды прыязджаюць. Акрамя таго, і прадстаўнікі міжнароднага бізнесу вырашалі б свае пытанні нашмат зручней», — рэзюмаваў Дзмітрый Палхоўскі.

Ілья КРЫЖЭВІЧ.

Па словах загадчыка сектара ідэалагічнай работы і па справах моладзі Пінскага райвыканкама Сяргея ПАДШЫВАЛАВА, Пінскае Палессе будзе прыцягальным для турыстаў і аматараў даўніны і з пункту гледжання культурнага вывучэння.

«У цэнтры традыцыйнай культуры і побыту «Спадчына Палесся», што знаходзіцца ў вёсцы Мерчыцы, любы госць можа трапіць у мінулае палескай глыбінкі. У нас захавалася мноства ўнікальных абрадаў і звычаяў, характэрных толькі для нашай мясцовасці. Акрамя таго, мастацтва: вышыву, ткацтва, палескую «выцінанку», — раскажаў Сяргей Падшывалаў.

СЯМЕЙНЫ АДПАЧЫНАК КРУГЛЫ ГОД

У аздараўленчым цэнтры «Світанак» з'явіцца ўласны скаладром

Новы скаладром абсталююць на базе дзіцячага рэабілітацыйна-аздараўленчага цэнтры «Світанак», што знаходзіцца за 40 кіламетраў ад горада Пінска. Ён з'явіцца ў спартыўнай зале, якая цяпер будзецца ў цэнтры за кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту. Па словах дырэктара Валянціны БЕГЕБЫ, скаладром будзе займаць плошчу ў 175 кв. метраў і стане вельмі прывабным для дзяцей, якія займаюцца адпаведнымі відамі спорту.

«За кошт сродкаў рэспубліканскага бюджэту, якія накіраваны на пераадоленне наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС, ідзе будаўніцтва спартыўнай залы. Нам яе вельмі не хапала. Мы плануем, што яна значна палепшыць якасць паслуг, якія мы аказваем. Таксама мы чакаем, што скаладром прыцягне ўвагу многіх дзяцей як з Беларусі, так і з блізкага замежжа для заняткаў скалала-

жаннем. У нас для гэтага будуць створаны ўсе ўмовы. Мы забяспечым як трэніравальны працэс з кваліфікаванымі інструктарамі, так і працягванне», — раскажала Валянціна Бегеба.

У наступным годзе ў цэнтры збіраюцца ўладкаваць палатачны лагер, які дазволіць больш шырока прадставіць турыстычны кірунак адпачынку. Будуць распрацаваны спецыяльныя зялёныя маршруты, пра-

Кіраўнік гуртка «Вясёлая манка» Вольга БУД-ГУСАІМ праводзіць заняткі.

ках, лыжах, санках і паўдзельнічаць у традыцыйных снежных забавах. Спектр актыўнага адпачынку вельмі шырокі. Магчыма аказанне паслуг па індывідуальных запыхтах.

Цэнтр аснашчаны сучасным медыцынскім абсталяваннем найлепшых замежных вытворцаў — з Японіі, Ізраіля, Германіі, Славакіі.

Асноўныя кірункі дыягностыкі і лячэння: захворванні шчытападобнай залозы, апорна-рухальнага апарату, органаў дыхання, сардэчна-сасудзістай і нервовай сістэм, страўнікава-кішачнага тракту, скурных покрываў.

Фізіятэрапія прадстаўлена электрасвятлолячэннем, целпалячэннем, лазератэрапіяй. Гонарам цэнтры з'яўляецца водалячэбніца. Тут можна на сабе выпрабаваць знакімы падводны душ-масаж. У цэнтры таксама амалядуць скуру і пазбаўляюць ад шматлікіх хвароб у фітасайне «Кед-

равая бочка». Асобнай увагі заслугоўвае актыўная работа па ўкараненні спа-тэхналогій.

У цэнтры ёсць сталовая на 400 пасадачных месцаў з вялікай і сярэдняй абедзеннымі, а таксама малой банкетнай заламі. Тут забяспечваюць шасціразовае збалансаванае харчаванне. У аснове меню традыцыйная беларуская кухня. У рацыён таксама ўключаны морапрадукты, сокі, свежая гародніна, прадукты з радыепратэктарнымі ўласцівасцямі.

Адпачывальнікам прапануюцца 2-3-4-месныя жыллыя пакоі. Акрамя таго, ёсць корт для вялікага тэніса, дзіцячая гульнявая пляцоўка, дарожкі для прабежак, праводзяцца экскурсіі. Магчыма скарыстацца паслугамі лазні і саўны, бібліятэкай і доступам у інтэрнэт праз Wi-Fi.

Цэнтр «Світанак» з'яўляецца адной з найлепшых рэабілітацыйных устаноў краіны для дзяцей. Тут створаны выключныя ўмовы для лячэння і адпачынку. Сучасныя медыцынскія тэхналогіі і абсталяванне еўрапейскага ўзроўню разам з кваліфікаваным медыцынскім персаналам і якасным сэрвісам здольныя задаволіць густы любога спахажыца.

Падрабязную інфармацыю можна атрымаць на сайце: switanak.by

УНП 200403974

У інгаляторы медсястра Наталля ЛЯПЕШКА праводзіць сеанс фізіятэрапіі.

панавана мноства актыўных мерапрыемстваў. Цэнтр размешчаны паблізу возера Пагост. Ёсць магчымасць прагуляцца па мясцінах з унікальнай прыроднай экасістэмай. Супрацоўнікі цэнтры арганізуюць турыстычныя паходы ў лес з начлегам, навучаюць развядзенню вогнішча, усталяванню палатак. Цэнтр прапануе туры выхаднога дня, пешыя і веласіпедныя прагулкі.

Сюды можна прыехаць і адпачыць з дзецьмі зімой. Ёсць магчымасць арганізаваць катанне на кань-

Салаяная пяхора.

■ 3 асаблівым падыходам

Малоткавіцкая дапаможная школа-інтэрнат дае надзею дзецям з абмежаваннямі

У Пінскім раёне знаходзіцца ўнікальная ўстанова, якая дапамагае дзецям з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця знайсці сваё прызвание і атрымаць пецёўку ў жыццё. Недалёка ад аграгарадка Малоткавічы ў дапаможнай школе-інтэрнаце навучаюць дзяцей з інтэлектуальнай недастатковасцю.

«Гэтыя дзеці не могуць спацігнуць агульную школьную праграму. Тут для іх створаны адмысловыя праграмы, накіраваныя на тое, каб адаптаваць да самастойнага жыцця і сацыялізаваць. У школе дзеці могуць атрымаць рабочую прафесію», — расказаў яе дырэктар Вячаслаў ІЗОТАЎ.

Урокі працоўнага навучання пачынаюцца з першых класаў. Паступова заданні дзецям ускладняюцца, а ўжо ў апошніх двух класах іх навучаюць асновам пэўных прафесій: каваля халоднага кавання металу, укладчыка тратуарнай пліткі, зборшчыка корпуснай мэблі, швачкі, пчаляра і агародніка.

«Разнастайнасць прафесій шырокая. У рамках дадатковай адукацыі дзеці знаёмяцца і з ганчарнай справай — у школе ёсць добра абсталяваная ганчарная майстэрня. Створана і пчаліная пасека», — расказвае Вячаслаў Ізотаў.

Цікавы і той факт, што на базе школы створана невялікая вытворчасць па вырабе тратуарнай пліткі, корпуснай мэблі, пашыве пасцельнай бялізны. Для хлопцаў і дзяўчат, якія навучаюцца ў інтэграваных класах, падчас летніх канікул арганізуюць на базе школы-інтэрната

Сяргей ПРЫХОДЗЬКА — кіраўнік гуртка ганчарнай справы праводзіць заняткі з вучнямі 12-га класа.

лагер працы і адпачынку, дзе яны могуць выпрабаваць сябе ў працоўнай дзейнасці, зарабіць сабе першыя і немаленькія грошы.
Ілья КРЫЖЭВІЧ.

Падрабязную інфармацыю пра Малоткавіцкую дапаможную школу-інтэрнат вы можаце знайсці на сайце: molintern.brest-region.edu.by

ЗДАРОЎЕ ПАЧЫНАЕЦЦА З КАМФОРТУ**Санаторый «Ясельда» выходзіць на новы ўзровень рэабілітацыі грамадзян**

Галоўны ўрач Святалана Сцяпанайна БАРАЎКОВА прадстаўляе аздаруленчы басейн.

СВАЯ АТМАСФЕРА ГАРМОНІІ

Ультрасучасны санаторый знаходзіцца за 10 кіламетраў ад Пінска каля ракі Піны. Калі коротка апісаць мясцовае наваколле, то складваецца ўражанне, што менавіта ў гэтым месцы беларуская прырода прадстаўлена ва ўсім сваім непаўторным харакце. Піншчына па праве заслужыла рэпутацыю прыроднай жамчужыны. Край знакамты непаўторнай экасістэмай балот, якія называюць лёгкімі Еўропы. Корпус санаторыя акружаны елкамі і пышнымі клёнамі. Па ўсёй тэрыторыі — газоны і кветнікі.

У такіх умовах асабліва адчуваецца атмасфера гармоніі прыроды і чалавека. Гэта дазваляе ўжо псіхалагічна настроіць пацыента на аднаўленне. І з рэабілітацыйнай базай тут усё на самым вышэйшым узроўні, што дазваляе сур'ёзна і грунтоўна заняцца сваім здароўем.

Медыцына прэсатэрапіі Анастасія БУРАК спецыялізуецца на лячэнні захворванняў лімфатычных і вянзных сасудаў ніжніх канечнасцяў, а таксама ацёкаў.

Гразевае лякарня. Агульную аплікацыю праводзіць медыцына Ганна САВОНАВА з памочнікамі.

А ўсё таму, што тут гатовы ўлічыць жаданні самых патрабавальных пацыентаў. Па словах Святалены Бараўковай, паспяхова рэабілітацыя пачынаецца з камфорту. Тут вельмі зручны ўладкаваны нумары для пражывання. Улічана ўсё: ад дызайну інтэр'ера, які стварае ўражанне, што пацыент «як дома», да магчымасці карыстацца Wi-Fi. Самі адпачывальнікі адзначаюць, што ім хочацца

вярнуцца да добрых, неабякавых спецыялістаў санаторыя, якія робяць сваю работу прафесійна і з душой.

«Наш санаторый з'яўляецца часткай сістэмы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны. Наша асноўная задача — аздаруленне і рэабілітацыя грамадзян. Міністэрствам праводзіцца паслядоўная работа па развіцці сеткі і пашырэнні лячэбна-аздаруленчай базы. Дарэчы, сістэма працы і сацыяльнай абароны Беларусі хутка адзначыць сваё стагоддзе», — нагадала Святалена Бараўкова.

СПА, ДЫЯГНОСТЫКА І БОЛЬШ ЗА 80 ПРАЦЭДУР ЛЯЧЭННЯ

Медыцынскае лячэнне ў санаторыі ўключае ў сябе больш за 80 відаў працэдур. Ёсць грацепплячэнне, асноўным кампанентам якога з'яўляецца сапрапелевая гразь возера Дзікае, магчымасць атрымаць больш за пяць відаў масажу (у тым ліку механічны і вакуумны). У санаторыі можна прайсці больш за дзесяць відаў водных працэдур, сухія вуглякіслыя і шкпінарныя ванны. Ёсць баракера для нармаксічнай лячэбнай кампрэсіі. Таксама выкарыстоўваецца і працэдура, якая стварае эфект салявых шахтаў. Акрамя ўдарна-хвалевай і вакуум-тэрапіі практыкуюцца лячэнне холадам і яшчэ мноства працэдур.

Медыцына вакуумнай фізіятэрапіі Святалена САЧКОЎСКАЯ праводзіць працэдуру.

Добра развіты і спа-кірунак, ёсць басейн з элементамі аквапарку і джакузі. Акрамя таго, можна прайсці дыягнастычнае даследаванне УГД, дэнсітэметрыю, атрымаць паслугі хімічнай і біяхімічнай лабараторыі.

ТРАДЫЦЫЙНЫЯ І ФІРМОВЫЯ СТРАВЫ

«Над харчаваннем мы працуем сур'ёзна. Павялічваем асартымент, змяняючы смакавыя якасці, выкарыстоўваем заказное меню, дзе з некалькіх страў можна выбраць нешта на свой густ. Для нашага санаторыя Нацыянальная акадэмія навук распрацавала нормы па кожным кірунку. Усё збалансавана і накіравана на аднаўленне арганізма», — патлумачыла Святалена Бараўкова.

У санаторыі «Ясельда» арганізавана пяціразовае харчаванне па сістэме заказных страў. Прапануецца дыетычнае харчаванне па шэрагу дыет. Тут круглы год радуецца па-

цыентаў свежай агароднінай, садавінай, ягадамі, якасным мясам і натуральнай малочнай прадукцыяй, а таксама беларускай нацыянальнай кухні і фірмовымі стравамі.
«Усе пацыенты могуць быць упэўненыя, што атрымаюць якасныя паслугі. Мы пастаянна сочым за навінкамі ў галіне лячэбна-дыягнастычнага абсталявання. Штогод уведзены новыя метадыкі. Сёлета — баратэрапію, новыя віды масажу, апараты вакуумнай тэрапіі для павышэння рэзервовых магчымасцяў арганізма. Таксама плануем некаторыя новыя віды рэабілітацыі ў выглядзе апаратнай магнітатэрапіі. Будзем рады бачыць усіх ахвотных», — запрасіла Святалена Бараўкова.

УНП 200321237

**Падрабязная інфармацыя на сайце yaselda.by
e-mail: yaselda.sanatory@tut.by
Кантактны тэлефон для броніравання пецёвак —
+375-44-777-84-88.**

«Нашу мэблю можна знайсці па ўсім свеце»

Дырэктар Гарадзішчанскай мэблевай фабрыкі раскажаў, як ствараецца ўнікальная прадукцыя

Дырэктар філіяла прадпрыемства «Пінскдрэў» — «Гарадзішчанскай мэблевай фабрыкі» — Уладзімір ТУРЭЙКА.

Адным з найбуйнейшых прадпрыемстваў Пінскага раёна з'яўляецца Гарадзішчанская мэблевая фабрыка, філіял кампаніі «Пінскдрэў». Прадпрыемства спецыялізуецца на вытворчасці мэблі асноўных сегментаў. Па словах дырэктара прадпрыемства Уладзіміра ТУРЭЙКА, галоўны арыенцір фабрыкі — патрэбы пакупнікоў і апошнія дасягненні ў галіне дызайну інтэр'ера. Профіль мэблі досыць шырокі — для офіса, спальні, дзіцячага пакоя і гасцёўні.

ПРАЦУЮЦЬ ВА ЎСІХ СЕГМЕНТАХ

«Калі казаць пра матэрыял, то ў бюджэтным сегменце прадпрыемства выпускае мэблю з ламінату. У спажывецкім сегменце вырабляем мэблю з дробна-дысперснай фракцыі. Прэміум-сегмент — з масіву. Работа ў трох сегментах дазваляе адпавядаць любым патрэбам спажывцоў. Кожны пакупнік можа знайсці сабе тое, што хоча», — раскажаў Уладзімір Турэйка.

У рабоце з любым з трох сегментаў улічваецца мноства фактараў. Напрыклад, мяняюцца колеравая гама і таўшчыня матэрыялу. Выкарыстоўваецца разнастайная, у асноўным імпартаўная фурнітура. Лакафарбавыя матэрыялы фабрыка

выбірае толькі найбольш вядомых сусветных брэндаў. Працуюць у кампаніі з традыцыйнай драўнінай дубовых і бярозавых парод.

ВЫЙГРАНЫЯ ТЭНДАРЫ Ў МНОГІХ КРАІНАХ

Аб паспяховасці кампаніі сведчыць і колькасць выйграных тэндараў. «Дзякуючы высокай якасці мы змаглі выйграць конкурс на пастаўку мэблі для Палаца Рэспублікі. Некаторыя рэзідэнцыі лідараў суседніх краін таксама маюць менавіта нашу прадукцыю. Акрамя таго, мы паставілі мэблю і на Гарлыкскі горна-абгачальны камбінат у Туркменістане. Дапамаглі зрабіць гатэль «Вікторыя» ў Мінску больш стыльным перад

чэмпіянатам свету па хакеі. Можна сказаць, што літаральна па ўсім свеце ёсць наша мэбля. Летась мы паставілі прадукцыю для Назарбаеў Універсітэта ў Казахстане», — паведаміў Уладзімір Турэйка.

Каментуючы сітуацыю з экспартнымі пастаўкамі, дырэктар асобна спыніўся на пытаннях канкурэнцыі на знешніх рынках.

«Беларусь шмат хто ведае як мэблеваю краіну. У нас заўсёды быў моцны тэхналагічны інстытут, які выпускаў спецыялістаў высокага класа. Улічваючы, што лес — адно з найважнейшых багаццяў краіны, у нас шмат прадпрыемстваў, якія займаюцца мэбляй. Усё гэта садзейнічае развіццю прыватнага кірунку. Канкурэнцыя як унутры краіны, так і на знешніх рынках высокая. І мы яе заўсёды вытрымліваем. Для гэтага сочым за

Участак зборкі і запакуюкі. Злева направа: сталяр 5-га разраду Дзмітрый ЛІШЧЫНЕЦ і начальнік участка Мікалай БОЙБА.

тэхнічнымі і дызайнерскімі навінкамі, пастаянна мяняем асартымент і шукаем новыя мадэлі. Мы часта наведваем тэматычныя выстаўкі і прэзентацыі. Робім хатнюю экспазіцыю, на якой паказваем свае напрацоўкі два разы на год і запрашаем нашых партнёраў», — дадаў дырэктар.

Ён адзначыў, што аб'ёмы вытворчасці на прадпрыемстве пастаянна растуць і таму з'яўляецца патрэба ў кадрах.

«У сярэднім у месяц мы выпускаем прадукцыі прыкладна на 1,5 млн рублёў. Прыкладна палова ідзе на экспарт. Асноўныя нашы пакупнікі: Казахстан, Літва, Расія. Зараз вя-

дзём перамовамі аб пастаўках мэблі ў Польшчу і Германію. Пастаянна аналізуем сітуацыю і спрабуем выйсці на заходні рынак. Гэта сур'ёзны бесперапынны працэс. І гэта цалкам рэальна, бо сёння вытворчыя магутнасці фабрыкі здольныя паўтарыць і нават палепшыць самыя запатрабаваныя ўзоры замежных стыляў мэблі. Усё наша абсталяванне адпавядае апошняму слову тэхнікі, на яго прадпрыемства не скаціцца. Тут добра разумеюць, наколькі важна заставацца канкурэнтнымі і быць здольнымі ўхапіцца за апошнія тэндэнцыі дызайну», — раскажаў кіраўнік фабрыкі.

ІНДЫВІДУАЛЬНЫ ПАДЫХОД

Вы думаеце, гонка ўзбраення бывае толькі ў ваеннай сферы? Тады вы яшчэ не бачылі, як канкуруюць вытворцы мэблі. Найноўшае абсталяванне і наяўнасць магчымасці віртуальнага праектавання — два складнікі паспяховай работы такога прадпрыемства.

«Адзін з нашых апошніх набыткаў — так званы чысты пакой. Гэта спецыяльная кабіна для аздаблення мэблі, якая дазваляе дадаць на паверхню глянцавы пласт. У дзеенні гэтую інавацыю мы прадэманструем ужо на найбліжэйшай выстаўцы», — паабяцаў дырэктар фабрыкі.

Таксама, паводле яго слоў, летась на прадпрыемстве з'явіўся станок для фотадруку, што дазволіла вывесці дызайн прадукцыі на новы ўзровень.

«Цяпер любы спажывец можа замовіць свой уласны малюнак на мэблі. Можна зрабіць і прынт любімых фатаграфій. Усё абмяжоўваецца толькі фантазіяй пакупніка і адвагай ідэй», — дадаў Уладзімір Турэйка.

У выніку на прадпрыемстве выпусцілі калекцыі інтэр'ера пад назвай «Лондан», «Парыж» і лінію дзіцячай мэблі. У аснове дзвюх першых з іх ляжыць унікальны дызайн, які суправаджаецца тэматычнымі прынтамі з вядомымі элементамі архітэктуры гэтых гарадоў. У сваю чаргу дзіцячая мэбля аформлена сюррэалістычнымі прынтамі літар англійскага алфавіта. Сёння гэтыя калекцыі асабліва папулярныя ў бліжнім замежжы.

«Нягледзячы на арыентацыю на серыйную вытворчасць, мы займаемся індывідуальнымі замовамі любога ўзроўню складанасці. Прычым гэта распаўсюджваецца на работу ў любым з трох сегментаў. Мэбля з масіву, вядома, патрабуе асаблівага падыходу, але наш эксперыментальны сектар здольны ўлічыць прапановы заказчыка», — дадаў Уладзімір Турэйка.

Кошт прэміум-сегмента заяўляе аб статусе пакупніка. Такая мэбля апроч іншага стварае і непаўторную атмасферу.

Аператар лічбавага друку Аляксандр РАМАНУШКА. Нанясенне прынта London.

На раскрой піламатэрыялаў станочнікі Аляксандр КРАЎЧУК і Міхаіл ХВАСЦЮК.

3 КЛОПАТАМ ПРА МАЛУЮ РАДЗІМУ

Для Пінскага раёна фабрыка з'яўляецца горадаўтваральным прадпрыемствам. Яна выконвае важныя сацыяльныя функцыі, у тым ліку і стварае вялікую колькасць рабочых месцаў. На тэрыторыі прадпрыемства маюцца свідравіна, кацельня і ачышчальныя збудаванні, якія забяспечваюць блізкае да яго паселішча.

Фабрыка адказна падыходзіць да клопату пра людзей. Людзі гэта бачаць і часта выбіраюць сваім месцам працы менавіта яе. Сёння на прадпрыемстве прыблізна 67 % работнікаў — жыхары раёна, 33 % — гарадское насельніцтва.

«Цякуючы кадры ў нас невялікая — да 2 % (гадавая па плане павінна быць не больш за 3,5 %). Але аб'ёмы растуць пастаянна. Мы заўсёды рады прыходу маладых спецыялістаў. Яны прыносяць свежыя ідэі. А мы стараемся іх добра забяспечыць. Сярэдняя заробатная плата на прадпрыемстве адна з самых вялікіх па раёне. Нашы работнікі ўпэўненыя ў сваім рабочым месцы. Калі ў іншых прадпрыемстваў падалі аб'ёмы, мы стабільна раслі. Людзі параўноўваюць і разумеюць, што хочучь працаваць менавіта тут», — рэзюмаваў Уладзімір Турэйка.

ПАДРАБЯЗНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ НА САЙЦЕ:
WWW.PINSKDREV.BY
E-MAIL: GFF@PINSKDREV.BY

УНП 200250960.

Матэрыялы выпуску падрыхтавалі Ілья КРЫЖЭВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК, фота Кастуся ДРОБАВА і з архіваў прадпрыемстваў.

Нефармат

ЛЮДЗІ ЖЫВУЦЬ У ЧАРКАХ...

Спачатку пра смешнае. На нядзюніх дажынках у Высокім давялося назіраць сцэну, якую бадай што можна ўстаіць у спектакль будучай «Белай вежы» ці іншага тэатральнага фестывалю. Дык вось, за сталом аднаго з павільёнаў сядзяць два, на выгляд вясковыя, дзядзькі, святочна апранутыя і ў добрым настроі. Перад імі — налітыя невялікія пластыкавыя кілішкі і закуска ў аднаразовых белых талерках. Адпачываюць людзі за няспешнай гутаркай, як і многія на тым свяце. І такія ж вясёлыя прадаўцы кафэ пад адкрытым небам для настрою ўключылі музыку. Гучыць песня беларускага дуэта NAVIBAND «А дзе жывеш ты?»

Там ёсць словы: «Людзі жывуць у песнях, людзі жывуць у вершах, у шматпавярховых дамах». І потым... «людзі жывуць у чоўнах, людзі жывуць у чэргах». Дык вось слова «чэрга» гучыць не вельмі выразна, яно крыху губляецца ў музычных акордах. Будзе нагода, паслухайце! І вось адзін з нашых герояў кажа другому: «Чуў, што спяваюць: «Людзі жывуць у чарках!» — «Чаму ж не чуў, — адказвае таварыш. — Але ж гэта не пра нас, мы ж не п'ём кожны дзень, а так, час ад часу, болей — па святах». Тут падышла мая чарга, я разлічылася за гарбату і не чула працягу іх цікавых разважанняў.

А дома некалькі разоў праслухала песню. Усміхнулася. І прыйшла да высновы, што міжволі тыя вясковыя дзядзькі вывелі формулу цэлай грамадскай заганы, хваробы, якая, на жаль, паражае і маладзёйшае пакаленне. Не кажу зараз пра тых, страчаных для грамадства асоб, якіх адрозніваўца асацыяльнымі паводзінамі і жывуць у прамым сэнсе ад выпіўкі да

выпіўкі, зранку нервова пераступаючы з нагі на нагу, чакаюць адкрыцця найбліжэйшага гандлёвага пункта. У іх, як правіла, няма сям'і альбо яны сталі цяжкай ношай, вечнай карай для сваіх сямейнікаў. Ім ужо амаль нічым не дапаможаш.

Я зараз пра тых, якія працуюць альбо на пенсіі, вядуць звычайны лад жыцця, але без выпіўкі не ўмеюць ці зусім развучыліся будаваць сваё жыццё. Паўсядзённае жыццё. Гэтым грашаць цяпер нават вясковыя пенсіянеры. Некаторыя з іх і жывуць ад пенсіі да пенсіі, набраўшы ў мясцовай краме прадуктаў наперад. А пасля атрымання пенсійных выплат, разлічыўшыся за даўгі, зноў кожны паход па прадукты робяць маленькім святам, купіўшы ну хоць бы таннага віна. Пакуль грошы не скончацца. Некаторыя з такіх гаспадароў усё ж трымаюць дамашнюю скаціну, апрацоўваюць агарод, іншыя зводзяць ушчэнт дамашнюю гаспадарку, а сэнс жыцця ператвараюць у пастаянную выпіўку. Адна справа — пенсіянеры: адпрацавалі сваё, дзяцей выгадавалі. Да іх, на жаль, падцягваецца і маладзёйшае пакаленне. Такія людзі не затрымліваюцца доўга ў калгасе, іх пераводзяць з работы на работу, а потым звальняюць зусім. На жаль, праслойка гэтых вяскоўцаў не становіцца меншай.

Асобныя гарадскія, на першы погляд, прыстойныя сем'і з дзецьмі таксама выклікаюць трывогу. Адкуль у нас столькі п'яных за рулём, такія вялікія лічбы гібелі грамадзян пры розных абставінах, але менавіта ў нецвярозым стане? Гэта з тых жа гарадскіх звычайных сем'яў. Днём яны ходзяць на работу, адводзяць дзвечай у садок і школу, забіраюць іх уначы. Потым заходзяць па дарозе ў супермаркет, бяруць прадукты на вячэру, у лепшым

выпадку, бяруць дзіцяці шакаладку ці цукерку і пляшку — сабе. Заўважаю такіх пакупнікоў нямаю. А нядзюна ў нашым супермаркце проста разанула сцэна каля касы. Высокая, стройная маладзіца гадоў трыццаці, нармальна апранутая, з малым сынам прыйшла разлічвацца. У карзіне — бутэлька таннага віна, малако, батон. Хлопчык нешта ціхенька папрасіў, яна толькі зірнула, і дзіця замаўчала. А потым пасля разліку касір працягнула чэк, і малы з дзіцячай цікаўнасці, відаць, хацеў узяць паперку, але маці проста зашыпела на сына: «Гэта нам не трэба», і ён спалохана-разгублена кінуў чэк. Неяк страшна стала за таго малага.

Як і за дзяцей іншых бацькоў. Ну, напрыклад, таго, пра якога многа пісалі ў сёціве. Жонка аформіла крэдыт і ўзяла новую машыну. А ён два разы папаўся п'яны за рулём, і машыну забралі. Крэдыт, зразумела, застаўся... Пачынаецца ўсё ў такіх сем'ях нібы звычайна і прыстойна: пікнікі, застоллі з любой нагоды, госці. Але ўсё добрае ў меру. Калі мера знікае, людзі не заўважаюць, як пачынаюць «жыць» у чарцы. А гэта ўжо знак бяды. Можа і правільна заклікаў на апошняй сесіі Брэсцкага гарадскога Савета дэпутат Валадзько скараціць гандаль спіртным. Ёсць, праўда, іншае меркаванне: маўляў, свіння ўсё роўна лужыну знойдзе. З аднаго боку, так. Але ж занадта даступная ў нас гарэлка. Яна прадаецца ўсюды, на запраўках, у супермаркетах, у магазінах крокавай адлегласці днём і ноччу. Нібы спакушае слабовольных. А яны і рады падавацца спакусе. І папаўняюць шэрагі тых, хто не ўяўляе сваё жыццё без чаркі. Жыве ў ёй...

Святлана ЯСКЕВІЧ

СЁННЯ

Месяц

Першая квадра 17 верасня.

Месяц у сузор'і Вадаліва.

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	6.51	19.14	12.23
Віцебск	6.40	19.04	12.24
Магілёў	6.41	19.04	12.23
Гомель	6.38	19.00	12.22
Гродна	7.07	19.29	12.22
Брэст	7.08	19.29	12.21

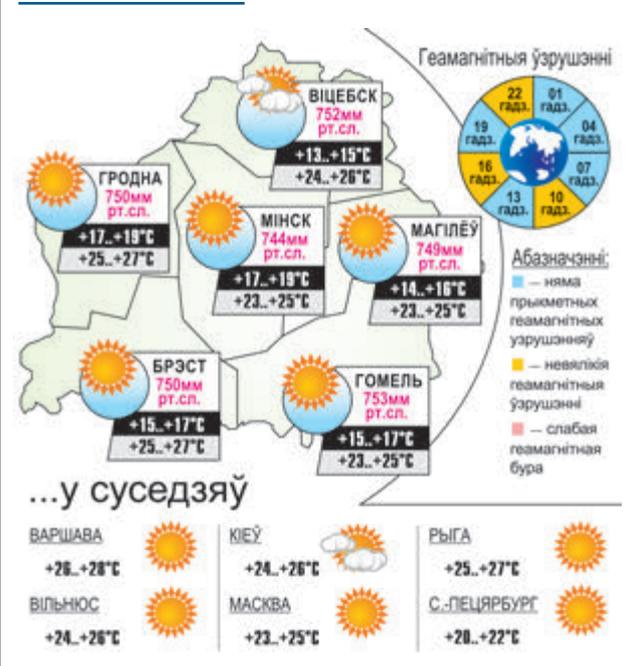
Імяніны

Пр. Івана, Лукі, Мікалая, Рыгора, Сцяпана, Яўгена, К. Філіпіны, Андрэя, Паўла, Філіпа, Францішка.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

20 ВЕРАСНЯ

1908 год — нарадзіўся (вёска Старая Шараёўшчына, цяпер у Бабруйскім раёне) Аркадзь Карпавіч Шмыгун, Герой Савецкага Саюза. У Вялікую Айчынную вайну з верасня 1944 года на 1-м Беларускам фронце.

Полк пад яго камандаваннем вызначыўся ў баях на тэрыторыі Польшчы і Германіі падчас Вісла-Одэрскай аперацыі. Загінуў у 1945 годзе падчас прарыву эшаланіраванай абароны праціўніка на подступах да Берліна.

1910 год — нарадзіўся Аляксей Васілевіч Лыкаў, беларускі вучоны ў галіне цепла- і масапераносу, акадэмік НАН Беларусі, акадэмік Акадэміі будаўніцтва і архітэктуры, доктар тэхнічных навук, прафесар. У 1956—1974 гадах — дырэктар Інстытута цепла- і масаабмену АН БССР, адначасова (у 1968-1974-м) — прафесар, загадчык кафедры БДУ. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР, прэміі імя І. І. Палзунова АН СССР. Аўтар больш як 230 навуковых прац, у тым ліку 18 манаграфій, 12 вынаходак. Памёр у 1974 годзе. Імем А. В. Лыкава названы Інстытут цепла- і масаабмену НАН Беларусі.

1938 год — нарадзіўся (г. Віцебск) Аляксандр Аляксандравіч Міхалевіч, беларускі вучоны ў галіне цеплаабмену і ядзернай энергетыкі, акадэмік НАН Беларусі, доктар тэхнічных навук, прафесар, заслужаны энергетык Рэспублікі Беларусь. Аўтар навуковых прац па даследаванні механізму цепла- і масаабмену ў элементах энергетычных устаноў, распрацоўцы сістэм ахаладжэння цеплавых і атамных

электрастанцый, энергетычнай бяспекі, энергазберажэнні, радыеэкалогіі. Браў удзел у распрацоўцы «Энергетычнай праграмы», Дзяржаўнай праграмы развіцця ядзернай энергетыкі, рэспубліканскай праграмы «Энергазберажэнне» і Асноўных напрамкаў энергетычнай палітыкі Рэспублікі Беларусь.

1778 год — нарадзіўся Фадзей Фадзеевіч Белінсгаўзен, рускі мараплавец, адмірал, кіраўнік першай расійскай Антарктычнай экспедыцыі на шлюпах «Усход» і «Мірны» (1819—1821), якая адкрыла ў студзені 1820 года Антарктыду і некалькі астравоў у Атлантычным і Ціхім акіянах. Удзельнік першага рускага кругасветнага плавання 1803—1806 гадоў. Памёр у 1852 годзе.

1946 год — адбылося адкрыццё першага Канскага кінафестывалю. Гэты кінафестываль з'яўляецца найбольш прэстыжнай падзеяй у кінематаграфічным свеце. Штогод на знакамітай набярэжнай Круазет у курортным горадзе Каны (Францыя) збіраюцца зоркі, прафесіяналы кіно і аматары шырокага экрана з усяго свету. Адкрыццё першага міжнароднага кінафестывалю ў Канах планавалася на восень 1939 года. Па ідэі арганізатараў, фестываль павінен быў прадстаўляць альтэрнатыву Венецыянскаму кінафестывалю, які патрапіў пад уплыў афіцыйных нацысцкіх уладаў. Праграма была гатовая, ганаровым старшынёй журы прызначаны Луі Люм'ер (вынаходнік кінематографа). 1 верасня павінна было адбыцца адкрыццё, аднак менавіта ў гэты дзень пачалася Другая сусветная вайна. Таму адкрыццё першага Канскага кінафестывалю адбылося ўжо пасля вайны — 20 верасня 1946 года. На конкурс было прадстаўлена 46 фільмаў, 11 з іх атрымалі галоўную ўзнагароду — Гран-Пры кінафестывалю. Ад СССР прыз атрымала карціна Ф. Эрмлера «Вялікі пералом».

УСМІХНЕМСЯ

— Час — гэта толькі суб'ектыўнае ўспрыманне рэальнасці. Гадзіннік вымярае сам сябе. Паказанні гадзінніка можна аб'ектыўна параўнаць толькі з іншымі гадзіннікамі. І важны толькі гадзіннікавы пояс.

— Малады чалавек, вы [лаянка] ужо! Яшчэ раз паўтараю, гарэлку пасля 23.00 мы не прадаём!

Не стала Галя чаканьніцы. Паснедала нанач...

— Памятаеш, я сёння раніцай бегала па кватэры з радасным крыкам «Ура! Я нарэшце знайшла ключы!»?

— Ну, так.

— Ты не бачыў, куды я іх пасля гэтага паклала?..

Вось купіш рэч — пару дзён ходзіш шчаслівая.

А потым бац, зноў насіць няма чаго...

— А ты гатаваць нешта ўмееш? Боршч, там, пельмені?..

— А ты зарабляць умееш? Доллары, там, еўра, рублі?..

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: В. АНУФРЫЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. ДРЬНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviadza.by>;

e-mail: info@zviadza.by, zvarot@zviadza.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 20.008. Індэк 63850. Зак. № 3446.

Нумар падпісаны ў 19.30

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

19 верасня 2018 года.